Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 61 (6179). • ЧОРШАНБА • 29 март, 1978 йил ▲ Баҳоси 2 тийин.

Л. И. БРЕЖНЕВ М. МИНИЧНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев ЮКС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЮСФР Иттифоқ Ижроия Вечеси Раисининг ўринбосари, ташқи ишлар иттифоқ секретари М. Минични 28 март куни Кремлда қабул қилди. М. Минич Югославия Социалистик Федератив Республикасининг президенти, ЮКС Раиси И. Броз Титонинг мактубини топширди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико иштирок этган суҳбат чоғида Совет — Югославия ҳамкорлиги кўпгина соҳаларда дадил ўсиб бораётганлиги мамнуният билан қайд этилди. Биргаликда куч-ғайрат сарфлаш натижасида КПСС билан ЮКС ўртасидаги, СССР билан ЮСФР ўртасидаги муносабатлар келгуси йилларда янада ривож топади, деган ишонч изҳор қилинди.

Ҳар иккала томонни қизиқтирувчи бир қанча халқаро масалалар хусусида ҳам гап борди. Бунда кескинликни юмшатишни чуқурлаштиришга, қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва қуролсизланишга, давлатлар ўртасида бир текис яхши қўшничилик муносабатларида бўлишга ҳамда тинч-тотув яшаш сиёсатини бундан буён ҳам қарор топтиришга қаратилган актив ҳаракатларнинг зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

Суҳбат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

Суҳбат чоғида КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. И. Блатов ва ЮСФРнинг СССРдаги элчиси Иоже Смоле ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

Область пахтакорлар Совети маслаҳатларига амал қилиб иш юритаётган Оққўрғон районидаги Куйбишев номли колхоз пахтакорлари танлаб чигит экишни бошлаб юбордилар. Суратларда: (чапдан ўнгга) сеялкачи Тўрабек Қудратов, илғор бригада бошлиғи Худойберди Сиддиқов ва колхоз раиси Саидвали Абдуллаев уруғлик чигит сифатини кўздан кечирмоқдалар; (пастда) чигит экиш пайти.

Ҳ. Аввалов фотолари.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Наманган область Тўрақўрғон райони маккажўхорикорларининг 1978 йилда гектаридан 100 центнер «қаҳрабо дон» олиш тўғрисидаги социалистик мажбуриятларини маъқуллади.

Область ва район партия комитетларига, хўжаликларнинг бошланғич партия ташкилотлари ва раҳбарларига Тўрақўрғон райони маккажўхорикорларининг социалистик мажбуриятларини барча хўжаликларда, бригадаларда кенг муҳокама қилиш топширилди. Гектаридан 100 центнер ва ундан кўпроқ маккажўхори дони олиш учун маккажўхори экишни энг мақбул муддатларда муваффақиятли ўтказиш ва тамомлаш юзасидан ҳар бир район, ҳар бир хўжалик маккажўхорикорлари орасида социалистик мусобақа ташкил этилсин.

Республика, область ва район газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети телевидение ва радио эшиттириш Давлат комитетига гектаридан 100 центнер маккажўхори дони олиш учун маккажўхорикорларнинг социалистик мусобақаси қандай бораётганлигини матбуотда, радио ва телевидение эшиттиришларида кенг ёритиш таклиф этилди.

НАМАНГАН ОБЛАСТЬ ТУРАҚЎРҒОН РАЙОНИ МАККАЖЎХОРИКОРЛАРИНИНГ 1978 ЙИЛДА ҲАР ГЕКТАР ЕРДАН 100 ЦЕНТНЕР МАККАЖЎХОРИ ДОНИ ОЛИШ ЮЗАСИДАН

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Тўрақўрғон район маккажўхорикорлари Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, СССР янги Конституцияси қабул қилинишидан руҳланиб, 1977 юбилей йилида муайян муваффақиятларга эришдилар. Экин майдонининг ҳар гектаридан 92 центнердан дон олинди. «Намуна» колхозидан Валижон Абдуллаев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадасининг коллективи айниқса катта муваффақиятга эришди. Бригада ҳар гектар ердан 122 центнер маккажўхори дони олди, ялпи ҳосил 404 тоннани ташкил этди ёки бригаданинг ҳар бир аъзоси ҳисобига 101 тонна маккажўхори дони етиштирилди, кишикунининг қиймати 7 сўм 44 тийинни, ўрта ҳисобда иш ҳақи 2691 сўмни ташкил этди. Бу муваффақиятларга шунинг учун эришилдики экин серҳосил ерларга экилди, «ВИР-338» энг яхши гибрид уруғи ўз вақтида уяларга аниқ экилди, экинни парвариш қилиш юзасидан барча агротехника тадбирлари юқори сифатли ўтказилди, техникадан самарали фойдаланилди. Маккажўхори дони етиштиришда юксак кўрсаткичларга эришганлиги учун бригада бошлиғи В. Абдуллаевга Ленин комсомоли мукофоти лауреати унвони берилди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1978 йилда социалистик мусобақани авж олдириш тўғрисидаги Мактубига жавобан, маккажўхори катта потенциал имкониятларга эга эканлигини, бошқа донли экинларга нисбатан гектар бошига энг кўп дон беришини ҳисобга олиб, район маккажўхорикорлари илғорларнинг тажрибасига таяниб, рекорд ҳосил етиштиришга аҳд қилдилар ва ўз зиммаларига қуйидаги оширилган социалистик мажбуриятларни олдилар:

— Район бўйича 670 гектар маккажўхоризорнинг ҳар гектаридан камида 100 центнер дон оламиз, гектаридан 600 центнер силосбоп кўкпоя оламиз, ҳар центнер доннинг таннархини ўтган йилдагига нисбатан 30 процент камайтирамиз.

—Райондаги ўн битта комсомол-ёшлар маккажўхорикорлик бригадасининг ҳаммаси комплекс механизация бригадалари сифатида ишлайди, ҳар бир киши ўрта ҳисобда 8—10 гектар майдондаги маккажўхорини парвариш қилади; бригаданинг ҳар бир аъзоси ҳисобига 85 тоннадан дон етиштирамиз, уруғни уяларга аниқ экиш ҳисобига уруғликни тежаб қоламиз, яганалашга кетадиган харажатларни ва бошқа сарфларни қисқартирамиз, маҳсулот таннархини камайтирамиз, маккажўхорикорлик бригадаси ҳар бир аъзосининг моддий манфаатдорлигини оширамиз;

— «Беш йилликни уч йилда бажарамиз» деган шиор асосида ишлаб, дон етиштириш юзасидан беш йиллик планни уч йилда бажарамиз, қолган икки йил ичида яна битта беш йиллик топшириқни бажариш тадбирларини кўрамиз. Ана шу мақсадда барча имконият ва резервлардан тўла-тўкис фойдаланамиз, илғор тажрибани жорий этамиз, экинни нормада белгиланган минерал ўғит билан таъминлаймиз, суғоришда шарват усулидан фойдаланамиз, гектарига қўшимча равишда 25 тонна органик ўғит соламиз, агротехника тадбирларининг ҳаммасини ўз вақтида ва сифатли ўтказамиз, ана шу асосда ҳосилнинг барвақт пишишига эришамиз;

— ҳосилнинг барвақт йиғиштириб олинишини таъминлаймиз, бўшаган ерларга кўкмак озиқа учун ўт, шунингдек тариқ, мош ва сабзавот экиб, шу тариқа гектарнинг самарадорлигини оширамиз.

Маккажўхоридан ва такрор экилган экинлардан мўл ҳосил етиштирилиши СССР Конституцияси кунига ва Улуғ Октябрнинг 61 йиллигига меҳнат совғамиз бўлади.

Мажбуриятлар район маккажўхорикорларининг кенгашида қабул қилинган.

ЎРТОҚ А. Н. КОСИГИННИНГ САФАРИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 25—27 мартда Красноярск ўлкасида бўлди. У Назарово, Ачинск, Дивногорск, Норильск шаҳарларидаги бир қанча корхоналарни бориб кўрди, Саян-Шушенск ГЭСи қурилишида бўлди. Саян териториал — ишлаб чиқариш комплекси қандай ташкил топаётганлиги билан танишди.

КПСС Красноярск ўлка комитети ва Норильск саноат райони партия-хўжалик активининг кенгашларида Шарқий Сибирнинг табиий ресурсларини жадал ўзлаштириш ва унинг экономикасини комплекс ривожлантириш, бу районда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш масалалари кўриб чиқилди.

Ўртоқ А. Н. Косигиннинг Сибирдаги саноат марказларига қилган сафарида СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госплани Раиси Н. К. Байбаков, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. Э. Димшиц ва СССРнинг бир қанча министрлари унга ҳамроҳ бўлдилар.

(ТАСС).

ЛЕКЦИЯ ВА СУҲБАТЛАР

КЕЧА Тошкент шаҳри олий ўқув юртларининг ўқитувчилари, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг олимлари, суд, адлия ва прокуратура ходимлари, «Билим» жамиятининг лекторларидан ташкил топган агитбригадалар областимизнинг шаҳар ва районларига жўнаб кетишди. Улар саноат корхоналари, колхоз, совхоз ва турар-жойлардаги кенг омма ўртасида Ўзбекистон ССР янги Конституцияси лойиҳасининг асосий моддалари тўғрисида лекция ва суҳбатлар ўтказишади.

Агитбригадаларнинг аъзолари жўнаб кетиш олдидан область партия комитетида йиғилишди. Улар ҳузурида область партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири Э. Ш. Шодмонов ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси фалсафа ва ҳуқуқ институтининг сектор мудири, юридик фанлари доктори профессор М. Ҳ. Ҳакимов нутқ сўзлаб, олим ва лекторларга оқ йўл тилашди.

ХАЛҚ ШОИРИНИНГ ЮБИЛЕЙИ

27 март куни А. Навоий номли Давлат академик опера ва балет катта театрида бўлиб ўтган юбилей тантанали кечаси халқ шоири ва қўшиқчиси, Қорақалпоғистон миллий адабиётининг классиги Бердақ туғилган куннинг 150 йиллигига бағишланди. Адабиёт ва санъатнинг таниқли намояндалари, Автоном республикадан келган меҳмонлар президиумга чиқадилар.

Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари К. Яшин кириш нутқи сўзлади.

Республика Фанлар академиясининг академиги В. Й. Зоҳидов Бердақ тўғрисида сўз айтди. Кечада сўзга чиққан кишилар Қорақалпоғистон миллий адабиёти ва санъатини ривожлантиришда халқ шоири ижодининг аҳамияти тўғрисида гапирдилар.

Юбилей кечаси санъат усталарининг катта концерти билан тугади.

Тантанали кечада Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари Й. Р. Қурбонов, О. У. Салимов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Абдуллаева иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

СССР МУДОФАА МИНИСТРИНИНГ БУЙРУҒИ

1978 йил, 28 март. № 92. Москва шаҳри.

БЕЛГИЛАНГАН ХИЗМАТ МУДДАТИНИ ЎТАБ БЎЛГАН ҲАРБИЙ ХИЗМАТЧИЛАРНИ 1978 ЙИЛ МАЙ—ИЮНЬ ОЙЛАРИДА СССР ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ САФИДАН БЎШАТИШ ҲАҚИДА ВА ГРАЖДАНЛАРНИ НАВБАТДАГИ ҲАҚИҚИЙ ХИЗМАТГА ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

СССРнинг «Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги қонунига биноан, **буюраман:**

1. Ҳақиқий хизмат муддатлари 1978 йил 1 июлгача тугайдиган ҳарбий хизматчилар 1978 йил май—июнь ойларида Совет Армияси, Ҳарбий-Денгиз Флоти, чегара қўшинлари ва ички қўшинлар сафидан запасга бўшатилсин.

2. Ушбу буйруғнинг биринчи моддасига биноан, ҳарбий хизматчилар запасга бўшатилиши муносабати билан чақириқ кунигача 18 ёшга тўлган, чақириқ муддатини кечиктириш ҳуқуқига эга бўлмаган гражданлар, шунингдек чақириқ муддатини узайтириш фурсати ўтиб кетган чақириладиган катта ёшдаги гражданлар Совет Армияси, Ҳарбий-Денгиз Флоти, чегара қўшинлари ва ички қўшинлар сафида ҳақиқий ҳарбий хизматни ўташга чақирилсин.

3. Буйруқ барча роталарда, батареяларда, эскадрильяларда ва кемаларда эълон қилинсин.

СССР Мудофаа Министри
Совет Иттифоқи
Маршали

Д. УСТИНОВ.

САБЗАВОТ ВА КАРТОШКАДАН МЎЛ ҲОСИЛ ОЛИШ УЧУН

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

Тошкент область партия комитети Тошкент районидаги Охунбобоев номли колхозининг кўкламги дала ишларини ўз вақтида ва сифатли тугаллаш, 1978 йилда мўл ҳосил етиштириш учун апрель ва май ойларида эртаки сабзавот ҳамда картошка экинлари парваришини кучайтириш юзасидан белгилаган тадбирларини маъқуллади.

Район партия комитетлари, район ижроия комитетлари, область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси, «Ташсадвинсовхоз тресты», хўжаликларнинг партия ташкилотлари, раҳбарлари ва мутахассисларига Тошкент районидаги Охунбобоев номли колхоз тадбирларини сабзавоткорларнинг район Совети йиғилишларида, колхозларда, совхозларда, сабзавотчилик, картошкачилик бригадалари коллективлари ўртасида кенг муҳокама қилиш, ҳар бир районнинг конкрет шароитини ҳисобга олиб, хўжаликлар ва бригадаларда эртаки сабзавот ва картошка экинлари ривожланишидаги қолоқликни яқин вақт ичида бартараф қилиш, уларни парваришлаш агротехникасини кучайтириш юзасидан амалий тадбирлар белгилашни топширди.

Бригадалар, колхозлар, совхозлар ўртасида деҳқончилик маданиятини ошириш, сабзавотчилик ва картошкачиликда ердан самарали фойдаланиш, юқори ҳосил етиштириш, ҳосилни ўз вақтида йиғиштириб олиш ва эртаки экинлар ҳосилидан бўшаган ерларни такрорий экишга тайёрлаш бўйича социалистик мусобақа кенг авж олдирилсин.

«Тошкент ҳақиқати» ва «Ташкентская правда» газеталари редакцияларига, область телевидение ва радио эшиттириш бош редакцияларига Тошкент районидаги Охунбобоев номли колхоз тадбирларини газета саҳифаларида эълон қилиш, радио ва телевидение орқали эшиттириш ҳамда илғор бригадалар, хўжаликлар ва районларнинг сабзавот экинлари ва картошкадан мўл ҳосил етиштириш тажрибаларини мунтазам ёритиб бориш топширилди.

ТОШКЕНТ РАЙОНИДАГИ ОХУНБОБОЕВ НОМЛИ КОЛХОЗНИНГ КУКЛАМГИ ДАЛА ИШЛАРИНИ УЗ ВАҚТИДА ВА СИФАТЛИ ТУГАЛЛАШ, 1978 ЙИЛДА МУЛ ҲОСИЛ ЕТИШТИРИШ УЧУН АПРЕЛЬ—МАЙ ОЙЛАРИДА ЭРТАКИ САБЗАВОТ ВА КАРТОШКА ЭКИНЛАРИ ПАРВАРИШИНИ КУЧАЙТИРИШ ЮЗАСИДАН

ТАДБИРЛАРИ

Тошкент районидаги Охунбобоев номли колхоз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети декабрь (1977 йил) Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг шу Пленумда сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифаларга жавобан, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мактубини қизғин қўллаб-қувватлаб, ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилида деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда давлатга сотишни кўпайтириш юзасидан юксак социалистик мажбурият қабул қилдилар.

Колхоз деҳқонлари 11 минг тонна сабзавот, 2,6 минг тонна картошка етиштириш юзасидан қабул қилинган социалистик мажбуриятни муваффақиятли ва муддатидан илгари бажариш ўчун 1978 йилнинг дастлабки кунлариданоқ мўл ҳосилга пухта замин тайёрлаш ишларини қизитиб юбордилар. Ҳар гектар ердан камида 400 центнердан сабзавот, 160 центнердан картошка ҳосили олиш учун бригада коллективлари ўртасида социалистик мусобақа кенг авж олдирилди.

Колхоз меҳнаткашлари сабзавот етиштиришни 1977 йилдагига нисбатан 35 процент, картошка етиштиришни 62 процент оширишни ўзларининг асосий вазифаларидан бири деб ҳисоблайдилар.

Шу мақсадда колхоз аъзолари ва мутахассислари сабзавот экинлари ҳосилдорлигини ўтган йилдагидан 104 центнерга, картошка ҳосилдорлигини эса 34 центнерга ошириш учун деҳқончилик маданиятини юксалтириш, суғориладиган ерлардан самарали фойдаланишнинг конкрет тадбирларини амалга оширмоқдалар.

Суғориладиган ерларнинг самарадорлигини ошириш, маҳсулот етиштиришни ва Тошкент шаҳри аҳолисига етказиб беришни кўпайтириш мақсадида 170 гектар майдонга ёки умумий экин майдонининг 63 процентига эртаки сабзавот экинлари, шунингдек 120 гектар майдонга ёки картошка экиш учун мўлжалланган умумий майдоннинг 90 процентига эртаки картошка экилади. Бу эса эртаки экинлардан бўшаган майдонларга такрорий сабзавот ва картошка экиш имконини беради.

1978 йил баҳорининг об-ҳаво шароити ўтган йилдагига нисбатан бирмунча мураккаб келмоқда. Март ойининг дастлабки икки ҳафтасида бўлиб ўтган ёғингарчилик натижасида тупроқ ва ҳаво ҳарорати пасайиб кетди. Натижада эртаки сабзавот экинлари ва картошка экиш муддатлари 10—15 кун орқага сурилмоқда. Бу ҳол экинларнинг ўсиши ва ривожланишига ҳам салбий таъсир кўрсатмоқда. Об-ҳаво маълумотига кўра март ойининг учинчи ўн кунлигида ва апрелнинг биринчи ўн кунлигида тез-тез ёғингарчилик бўлиши кутилади. Тупроқ ва ҳавонинг ҳарорати одатдагидан бирмунча паст бўлади.

Март ойи ва апрель ойининг биринчи ўн кунлигидаги об-ҳаво шароитини ҳисобга олиб, шунингдек кўкламги дала ишларини, сабзавот экинлари ва картошканинг ўсиши ҳамда ривожланишидаги қолоқликни бартараф қилиш мақсадида колхоз правлениеси ва партия ташкилоти мутахассислар, бригада бошлиқлари билан биргаликда март ойининг қолган кунларида апрель-май ойларида қуйидаги агротехник тадбирларни амалга оширишни белгилади:

.— 1 апрелгача эртаки Ўзбекистон — 740 навли бодрингни 70х30 сантиметр схемасида экиш ва ҳар гектар майдонда ўртача 47 минг туп кўчат бўлишини таъминлаймиз;

— 5 апрелгача 15 гектар майдонга 240х40 сантиметр схемасида қовоқ экилади ва ҳар гектар майдонда ўртача 11 минг туп кўчат қолдирилади;

— 10 апрелдан 25 апрелгача 100 гектар майдонга сифатли расадланган помидор кўчати ўтқазиш тугалланади, элита уруғларидан тайёрланган «Волгоград» навли кўчат 70х35 сантиметр схемада ўтқазилиб, ҳар гектар майдонда камида 40 минг туп кўчат қолдирилади;

— 20 апрелдан 25 апрелгача беш гектар майдонда 70х30 сантиметр схемаси бўйича сифатли расадланган бақлажон кўчати экиш тугалланади, ҳар гектар майдонда камида 47 минг тупдан кўчат қолдирилади;

— бу экинларни экиш ва ўтқазишни тугаллаш билан бир вақтда 80 гектар майдондаги эртаки карамнинг кўчат қалинлиги текшириб кўрилади, тўла гектарлар ҳосил қилиш мақсадида кўчат унмай қолган жойларга бир вақтда расадланган карам кўчати экилади;

— август пиёзи ва саримсоқ пиёз март ойининг иккинчи ўн кунлигида бегона ўтлардан тозаланди, ҳар гектар ҳисобига 80 килограммдан азотли ўғит билан ишлов берилди. 30 майгача пиёз ва саримсоқ пиёз олти марта суғорилади. Суғориш ҳар 10—12 кун оралиғида ўтказилади, икки марта культивация қилинади, 15 майдан пиёз ҳосилини танлаб йиғиштириб олишга киришилади. 1 июнгача барча майдондаги саримсоқ пиёз йиғиштириб олинади, давлатга камида 400 тонна пиёз, 150 тонна саримсоқ пиёз сотилади;

— 8 гектар майдондаги редиска 15 апрелгача тўрт-беш марта суғорилади, бир марта озиқлантирилади. 21 апрелдан 10 майгача ҳосилини йиғиштириб олиш ишлари бутунлай тугалланади;

— 80 гектар майдондаги эртаки карамга 1 апрелга қадар ҳар гектар ҳисобига 80—100 килограммдан азотли ўғит, 20 тоннадан маҳаллий ўғит солиш билан бирга қатор ораларига биринчи ишлов бериш тугалланади, 1 апрелдан 10 апрелгача қатор ораларига иккинчи комплекс ишлов бериш тугалланади ва ҳосил йиғиштириб олингунча ҳар 7—8 кун оралатиб етти марта суғорилади. 21 майдан 5 июнгача жами етиштирилган ҳосил йиғиштириб олинади ва давлатга камида 3 минг тонна эртаки карам сотилади;

— эртаки бодринг, помидор, бақлажон ва қовоқ экилган майдонларда апрель—май ойларида ҳар гектар ҳисобига 80 килограммдан азотли, 25 килограммдан калийли ўғит солиш билан бирга икки комплекс ишлов берилади; помидор экилган майдонларнинг ҳар гектари ҳисобига 5 тоннадан органик минерал ўғитлар билан аралаштирилиб икки марта озиқлантирилади. Бу экинга органик ўғит солиш йиллик нормаси гектар ҳисобига 40 тоннага етказилади. Бу давр мобайнида ҳар 10—15 кун оралатиб экин уч-тўрт марта суғорилади;

— эртаки сабзи ва лавлаги экилган майдонлар апрель—май ойларида ҳар 10—15 кун оралатиб уч-тўрт марта суғорилади, ҳар гектар ҳисобига 60 килограммдан азотли, 20 килограммдан калийли ўғит солиш билан бирга бир марта комплекс ишлов берилади, сабзи экилган майдонлардаги бегона ўтларга қарши ҳар гектар майдонга 2—2,5 килограммдан «Прометрин» гербицидидан тайёрланган 600 килограммдан суюқлик дори сарфланади;

— эртаки картошка экилган майдонлар 5 апрелдан 10 апрелгача сеткали бороналар ёрдамида бороналанади. 10 апрелдан 20 апрелгача азотли ўғит йиллик нормасининг қолган 50 процентини солиш билан бирга қатор ораларига биринчи ишлов берилади ва суғорилади, 15 майгача ҳар 7—8 кун оралатиб беш марта суғорилади, 25 гектар майдондаги ҳосил 21 майдан 1 июнгача, қолган 95 гектар майдондаги ҳосил эса 20 июнга қадар йиғиштириб олинади. Ҳар гектар майдондан ўртача 160 центнердан ҳосил олиниб, давлатга 1520 тонна картошка сотиш юзасидан белгиланган йиллик ҳажм бажарилади;

— 110 гектар майдондаги эртаки сабзавот экинлари ва картошка ҳосили 1 июнгача тўла йиғиштириб олинади. Қисқа муддатларда ерлар шудгорлаш олдидан суғорилади. Ерлар шудгорланиб, такрорий экишга тайёрланади.

Бу тадбирларни ўз вақтида ва сифатли ўтказиш учун трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик техникасини икки сменада юқори унум билан ишлаши таъминланади, моддий техника ва меҳнат ресурслари тўла сафарбар этилади, минерал ва органик ўғитлардан, гербицидлардан, ўсимликларни ҳимоя қилиш химиявий воситаларидан ва сувдан самарали фойдаланилади. Колхознинг мавжуд 15 бригадаси дала шийпонларида иссиқ овқат, чой ташкил қилинади. Барча сиёсий-оммавий ишлар дала шийпонларида ўтказилади ёш болали аёлларни унумли ишлашлари учун шароит яратиб бериш мақсадида уч стационарнинг иши яхшиланади ва бешта мавсумий болалар боғчаси ташкил этилади.

Бригадалар ўртасида деҳқончилик маданиятини ошириш учун, сабзавот ва картошка экинларини бегона ўтдан тозалаш, энг яхши далаларга «сифат белгиси», «юксак деҳқончилик маданияти учун» номлари олиш бўйича социалистик мусобақа давом эттирилади. Социалистик мусобақа натижаларининг ошкоралиги ва оммавийлиги таъминланади.

Тошкент районидаги Охунбобоев номли колхоз меҳнаткашлари умумхалқ социалистик мусобақасига актив қўшилиб, мўл ҳосил етиштирадилар. СССР янги Конституцияси қабул қилинганлигининг бир йиллигига қадар давлатга 1860 тонна картошка, йиллик ҳажмдаги 6500 тонна сабзавот сотиш юзасидан социалистик мажбуриятларини бажарганликлари ҳақида Ватанга рапорт берадилар.

Ушбу тадбирлар колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг қўшма йиғилишларида кўриб чиқилди ва маъқулланди.

МИЛЛИОНЛАРНИНГ БАХТ ҚОМУСИ

Академик Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-тадқиқот институти ходимлари Ўзбекистон ССР янги Конституцияси лойиҳасини зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Суратда: институт кичик илмий ходими Муқаддас Аҳмедова (ўртада) ўз ҳамкасблари билан Ўзбекистон ССР янги Конституция лойиҳаси ҳақида суҳбатлашмоқда.

А. Абалян фотоси.

РАҲМАТ, ДОКТОР

ҲУРМАТЛИ редакция! Ҳамма қатори мен ҳам республикамиз янги Конституциясининг лойиҳасини зўр қувонч ва катта мамнуният билан ўқиб чиқдим. Айниқса, ҳаётимиз Қомусидаги «Ўзбекистон ССР гражданлари соғлиқларини сақлаш ҳуқуқига эгадирлар. Бу ҳуқуқ соғлиқни сақлаш муассасалари томонидан текин, малакали медицина ёрдами берилиши билан... таъминланади» деган сатрлар қалбимни тўлқинлантириб юборди. Чунки айни пайтда мен ана шундай беқиёс ғамхўрликнинг гувоҳи бўлмоқдаман.

Мени Ўзбекистон сил касалликлари илмий-текшириш институтининг урология бўлимига ётқизишганда оғир аҳволда эдим. Бунақа пайтларда кишининг ҳаёлига нималар келмайди дейсиз. Гўё лаззатли ҳаёт ортимда қолаётгандек дилимни тушкунлик қамраб олганди. Шифохонада сийдик йўллари қаттиқ касалланганлиги маълум бўлди. Ўзбекистонда энди биринчи маротаба ўтказилаётган мураккаб операцияни бошимдан кечиришим керак эди. Мен илгари бундай операцияни фақат москвалик уролог профессор Татьяна Петровна Мочалова бажара олишини эшитган эдим. Тошкентда эса мени операция столига ёш истеъдодли врач, ҳозирги бутун қувончларимнинг соҳиби Абдураззоқ Абдимўминов таклиф қилди. Ҳозир бу қўли гул шифокорга бўлган қувончимни изҳор этишга сўз тополмайман. Бундай операцияни муваффақиятли бошдан кечириб, нурли ҳаёт қучоғига қайтган Б. Муллаев, Эгамбердиев, К. Афзалова, К. Луқмонов, Ю. Колесников, П. Прокофьев ва операциясиз шифо топган Ш. Шоюсупов, Б. Меҳримонов, С. Салоҳиддиновлар ҳам юксак қобилиятли урологдан чексиз миннатдорлар.

Меҳридарё шифокорнинг бугунги таланти бизнинг мамлакатимизда, хусусан, жонажон Ўзбекистонимизда илм-фан мислсиз даражада ўсганлиги, диёримизда шахснинг камолга етиши учун бутун эркинликлар ва кенг ҳуқуқлар мавжудлигини кўрсатувчи яққол далилдир.

Б. АБРИЕВ.

СИЁСИЙ ВА ИҚТИСОДИЙ ТАЪЛИМНИНГ МУҲИМ БОСҚИЧИ

Сиёсий ва иқтисодий таълим системасида 1977—78 ўқув йили тугалланмоқда. Бу ўқув йили партиямиз ва халқимизнинг ҳаётидаги энг муҳим воқеалар — СССР янги Конституциясининг қабул қилиниши ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги байрами билан бир вақтга тўғри келди. Коммунистлар, комсомоллар, миллионларча меҳнаткашлар марксизм-ленинизмни, КПСС сиёсатини зўр ғайрат билан ўрганмоқдалар. Улар илмий коммунизм назарияси ва практикасига жуда катта ҳисса қўшган КПСС XXV съездининг қарорларини, Советлар мамлакатининг Асосий Қонуни —СССР янги Конституциясини, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига бағишланган материалларни, КПСС Марказий Комитети 1977 йил декабрь Пленумининг материалларини, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладлари, нутқлари ва мақолаларини, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1978 йил планини тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириш ҳамда ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун курашни кучайтириш тўғрисида» Совет Иттифоқи партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотларига, меҳнаткашларга йўллаган Мактубини зўр иштиёқ билан ўрганиб олмоқдалар.

Партиямиз ва Совет давлатимизнинг ғоявий-назарий ва сиёсий ҳужжатлари сафарбар қилувчи ва илҳомлантирувчи буюк кучга эга бўлиб, совет кишиларини юксак коммунистик ғоявийлик руҳида, коммунистик қурилишнинг конкрет вазифаларини ҳал этишда ижтимоий активлик ва меҳнат ғайратини кучайтириш руҳида тарбиялашга ёрдам беради.

Ҳозирги кунда мамлакатимиз меҳнаткашларининг ғайрат-шижоати, барча кучлари беш йиллик учинчи йили планини, КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми ўртага қўйган вазифаларни муваффақиятли бажаришга сафарбар қилинган. Пропаганда иши бу соҳада катта роль ўйнайди. КПСС XXV съездининг қарорларини муваффақиятли равишда амалга ошириш — партия ғояларини омма орасига кенг ёювчи партия ташкилотларининг, пропагандистларнинг кишиларни амалий ишларни бажаришга отлантириш, уларнинг онглилиги ва уюшқоқлилигини ошириш маҳоратига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Ўртоқ Л. И. Брежнев «Улуғ Октябрь ва инсоният тараққиёти» тўғрисида қилган докладида бундай деди: «ҳар бир кишини юксак ижтимоий мақсадларга интиладиган, ғоявий эътиқодли, меҳнатга чинакам ижодий муносабатда бўладиган қилиб тарбиялаш энг муҳим вазифаларнинг биридир. Коммунизм учун курашнинг жуда муҳим фронти мана шу йўлдан ўтади. Иқтисодий қурилишнинг бориши ҳам, мамлакатнинг социал-сиёсий ривожланиши ҳам шу фронтдаги ғалабаларимизга тобора кўпроқ боғлиқ бўлаверади».

Партия ташкилотлари, пропагандистлар партия Марказий Комитетининг «КПСС XXV съезди қарорлари асосида партия ўқувининг вазифалари тўғрисида»ги қарорини бажара бориб, диққат-эътиборни тингловчилар сиёсий ва иқтисодий таълим жараёнида ҳосил қилаётган билимлар улардаги дунёқарашнинг таркибий, қисми бўлиб қолиши, ҳаётда актив позицияда туришни, ижтимоий бурчга онгли муносабатда бўлишни шакллантириш учун ёрдам беришига қаратмоқдалар.

Ҳозирги вақтда коммунистлар, партиясиз меҳнаткашларнинг сиёсий ва иқтисодий таълимида, пропаганданинг оммавий формаларида ўқув йилини якунлаштириш каби ғоят масъулиятли босқич бошланди. Апрель-май ойларида барча партия ташкилотларида якунловчи машғулотлар ўтказилади. Бу машғулотларда тингловчиларнинг билим даражасига, таълимнинг натижалари ва самарадорлигига объектив баҳо бериш лозим. Вазифа — кишиларнинг ўқиш давомида олган назарий билимларини муайян системага солиш, мустаҳкамлаш, уларнинг зарур хулосалар чиқариб олишларига ёрдам бериш ва бу билимларни амалий ишда рўёбга чиқаришдан иборат. Москва, Ростов-Дон, Олтой ўлкаси, Тула, Пенза ва Олмаота областларидаги бир қанча партия комитетларининг бу соҳадаги ташаббусини маъқуллаш ва кенг кўламда қўллаб-қувватлаш керак. Улар партия Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорларидан ҳамда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Мактубидан келиб чиқадиган масалаларни, беш йиллик икки йили планларини бажариш якунлари билан, 1978 йилда мамлакатнинг иқтисодий ва социал ривожланиши билан, самарадорлик ва иш сифатини ошириш учун кураш билан боғланган масалаларни якунловчи машғулотлар ва конференцияларнинг муҳокамасига қўймоқдалар. Пропагандистлар ана шу энг муҳим ҳужжатлар юзасидан назарий конференциялар, доклад ва рефератларнинг «Политическое самообразование» 1978 йил иккинчи ва учинчи сонларида эълон қилинган намунавий планларидан якунловчи машғулотнинг мавзуларини танлаб олиш учун фойдаланишлари мумкин.

Шу ўқув йилида партия ва комсомол таълими сиёсий мактаблари, тўгараклари, назарий семинарларида, иқтисодий таълим системасида, пропаганданинг оммавий формаларида Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига бағишланган материалларни ўрганиш катта ўрин олди. Шу сабабли тингловчиларнинг истагига мувофиқ ана шу тематикага доир асосий масалалар якунловчи машғулотларда муҳокама қилинса, жуда мақбул иш бўлур эди. Масалан, Белоруссия, Ўзбекистон, Латвиядаги, Калинин ва Томск областларидаги кўпгина назарий семинарлар ва сиёсий мактабларда қуйидаги масала ва проблемаларни якунловчи машғулотларнинг муҳокамасига қўйиш мўлжалланган: Октябрь революцияси — XX асрнинг асосий воқеаси: В. И. Ленин —Октябрь революциясининг йўлбошчиси, жаҳонда биринчи Социалистик давлатнинг ташкилотчиси ва раҳбари; ривожланган социализм — Октябрь Ватанининг асосий ютуғи, омма тарихий ижодиётининг натижаси; социалистик революция ва социалистик қурилишнинг асосий қонуниятлари; партиянинг ҳозирги босқичда коммунистик қурилиш стратегияси ва тактикасини ишлаб чиқиш; бутун хўжалик фаолиятининг самарадорлиги ва иш сифатини ошириш — партия иқтисодий сиёсатининг муҳим таркибий қисми; Совет Иттифоқи халқларининг тенглиги, қардошлиги ва бузилмас бирлиги —ленинча миллий сиёсат тантанаси; марксизм-ленинизм — абадий барҳаёт таълимот, ҳаракат учун мустаҳкам дастурдир; Улуғ Октябрь социалистик революцияси — жаҳон революцион жараёнини тезлаштирувчи қудратли куч; Совет Иттифоқининг тинчлик учун кураши — Октябрь ғояларининг, Ленин васиятларининг амалга оширилаётганлиги тимсоли.

Партия, бутун совет халқи шу йилнинг ёз фаслида РСДРП II съездининг 75-йиллигини нишонлайди. Бу съезд мамлакатимиздаги, бутун жаҳондаги революцион ҳаракат тарихида бурилиш ясаган воқеадир. РСДРП II съездининг 75 йиллиги нишонланиши муносабати билан бир қанча партия ташкилотларида тегишли мавзулар ҳам якунловчи машғулотларнинг муҳокамасига қўйилади.

СССР Олий Совети навбатдан ташқари еттинчи Сессиясининг материаллари юзасидан; СССРнинг янги Конституцияси — ривожланган социалистик жамиятнинг ҳаёт қонуни; социалистик демократияни кенгайтириш ва чуқурлаштириш — СССР янги Конституциясининг мазмунида асосий нарса; КПСС—совет жамиятининг раҳбар ва етакчи кучи, бу жамият сиёсий системасининг, давлат ва жамоат ташкилотларининг ўзаги; советлар мамлакати — кўп миллатли ягона иттифоқ давлати ва шулар каби асосий мавзулар тавсия этилади. Якунловчи машғулотларда Иттифоқдош республикалар Конституциялари лойиҳаларини муҳокама қилишга доир материаллардан ҳам фойдаланиш керак.

Шу ўқув йилида кўпгина бошланғич сиёсий мактабларда, марксизм-ленинизм асосларини ўрганиш мактаблари ва назарий семинарларда, халқ университетлари ва коммунистик меҳнат мактабларида КПСС XXV съездининг материаллари юзасидан таълим курсларини ўрганиш тугалланади. Якунловчи машғулотлар съезддан кейинги икки йил мобайнида уюштирилган назарий таълимни умумлаштиради. Таълимни якунлаштириш айни вақтда ҳар бир коммунистнинг, ҳар бир тингловчининг съезд қарорларини, ўнинчи беш йиллик вазифаларини амалга ошириш соҳасида пухта ўйлаб бажараётган амалий ишларини ҳам кўрсатиб бериш муҳимдир.

Якунловчи машғулотларни ўтказиш тематикаси ва формаларини белгилаш учун партия ташкилотларига ва пропагандистларга кенг имкониятлар яратиб берилади. Суҳбат ёки назарий конференциялар ўтказиш, курс ва диплом ишларини ёқлаш, синов ва имтиҳонлар шундай формалардан бўлиши мумкин.

Партия ўқуви системасининг **бошланғич ва ўрта бўғинларида** асосий мавзуларнинг бири юзасидан суҳбат ўтказиш мақсадга мувофиқдир. Марксизм-ленинизм асосларини ўрганиш учун бир неча мактаб очилган партия ташкилотларида тингловчиларнинг хоҳишига қараб якунловчи машғулотлар назарий конференциялар шаклида уюштирилиши мумкин. Ўрта бўғиндаги яхши ҳозирлик кўрган тингловчилар бундай конференцияларда иштиёқ билан иштирок қила олишларини тажриба кўрсатиб турибди. Бунинг учун партия ташкилотлари ва сиёсий маориф кабинетлари уларга зарур ёрдам беришлари керак.

Олий бўғинда якунловчи машғулотларнинг асосий формаси назарий конференция ва суҳбатлар ўтказишдан, марксизм-ленинизм университетларида ва партия-хўжалик активи мактабларида КПСС назарияси ва сиёсатининг асосий проблемалари юзасидан имтиҳонлар ўтказиш, диплом ҳамда курс ишларини ёқлаш, ишлаб чиқариш фаолиятини иқтисодий жиҳатдан анализ қилишдан, идеологик кадрлар факультетида эса партия пропагандаси назарияси ва методикаси, психология — педагогика масалалари, ғоявий-тарбия ишига комплекс ёндошиш проблемалари юзасидан диплом ва курс ишларини ёқлашдан иборат бўлади.

Иқтисодий таълим системасида шу ўқув йилида биринчи ва иккинчи циклда белгиланган фанлар, яъни экономика асослари ва бошқариш назарияси, меҳнат проблемалари курслари ўрганиб чиқилмоқда. Бундан ташқари тингловчиларнинг талайгина қисми 1978 йил январидан бошлаб махсус ишлаб чиқилган программалар асосида ва шу программаларга мувофиқ тайёрланган ўқув қўлланмалари асосида ишлаб чиқаришдаги илғор тажрибани ўрганишга киришди.

Ўқув йилини якунлаштириш, якунловчи машғулотларни ўтказиш характери ва формалари қандай предмет ўрганилаётганлигига ва ўрганиш жараёни қандай даражада эканлигига боғлиқ бўлади. Тингловчилар «Иқтисодий билим асослари» ҳамда «Социализм ва меҳнат» курсларини ўрганишни ниҳоясига етказган тақдирда имтиҳон олиш мақсадга мувофиқдир. «Экономика ва бошқарув асослари», «Бошқарув фани ва практикаси», «Социалистик жамиятда инженер меҳнати», «Раҳбарнинг меҳнати» курсларини тамомлаб чиқаётган семинар тингловчилари учун рефератларни тайёрлаш ва ёқлаш — ўқишни якунлаштиришнинг самарали формаси бўлиши мумкин. Тингловчиларнинг энг яхши рефератларини назарий конференцияларда муҳокама қилиш тавсия этилади. СССРнинг янги Конституцияси бу йил кенг кўламда ўрганилганлигини эътиборга олиб, бу Конституциянинг асосий қоидалари якунловчи машғулотларда ўз ифодасини топиши ва ўқув предметларининг мазмуни билан узвий равишда боғланган бўлиши зарур.

Тингловчилар шу ўқув йилида предметнинг ҳаммасини эмас, балки бир қисмини ўрганишни тугаллаган тақдирда якунловчи машғулотларни ишчи ва колхозчилар билан суҳбат шаклида ўтказиш тавсия этилади. Суҳбат давомида ўрганиб чиқилган материал қай даражада ўзлаштириб олинганлигини аниқлаш зарур. Мутахассислар ва хўжалик раҳбарларига курс ишларини тайёрлашни тавсия этиш мақсадга мувофиқдир.

Ишлаб чиқаришдаги илғор тажрибани ўрганаётган ишчилар ва колхозчилар, мутахассислар ва раҳбарлар янги ўқув йилида ҳам бу тажрибани ўрганиб чиқишни давом эттирадилар. Улар билан якунловчи машғулотларни суҳбат шаклида ўтказиш мақбулдир. Бу машғулотларда илғор тажрибани ўз корхоналарида жорий этиш ва бунга халақит берадиган сабабларни аниқлашга, камчиликларни йўқотиш ва олға ҳаракат қилиб бориш йўлларини ишлаб чиқишга алоҳида эътибор бериш лозим.

Комсомол сиёсий ўқуви системасида бу йил машғулотларнинг якунловчи босқичи комсомолнинг, барча совет ёшларининг ҳаётидаги шонли воқеа — ВЛКСМнинг XVIII съезди билан бир вақтга тўғри келади. Шу сабабли комсомолнинг КПСС XXV съезди қарорларини бажариш соҳасидаги фаолиятига доир масалалар, комсомол XVIII съездининг ҳужжатлари ва материалларини ўрганиш сиёсий ўқувнинг, пропагандистлар ва тингловчиларнинг диққат марказида туриши табиийдир. Шу йил ичида бажарилган ишларни якунлаштирган вақтда комсомолнинг, барча совет ёшларининг ҳаётида бу йил алоҳида хусусиятларга эга эканлигини — ёшлар ва студентларнинг Кубада бўладиган XI Жаҳон фестивалига, ВЛКСМнинг 60 йиллиги байрамига тайёргарлик ва уни ўтказиш каби масалаларни ҳам эътиборга олиш лозим.

Ўқишни уюшқоқлик билан, ғоявий-назарий жиҳатдан юксак савияда тугаллаш учун партия комитетлари пропагандистлар билан биргаликда якунловчи машғулотларнинг формалари ва уларни ўтказиш муддатларини, муҳокама қилинадиган мавзуларни олдиндан белгилаб қўйишлари, ўз вақтида тингловчиларга маълум қилишлари, уларнинг пухта тайёргарлик кўришларига ёрдам беришлари керак. Тадбиркор пропагандист ўз тингловчиларининг якунловчи машғулотлар ёки конференцияларга қандай тайёрланаётганлиги, ўтилган материалларнинг ҳаммаси яхши тушуниб олганлиги ё йўқлиги, қандай қийинчиликларга дуч келганлиги билан албатта қизиқиб кўради ва бу қийинчиликларни енгиб ўтишда уларга ёрдам беради. Бир қанча партия ташкилотларида ўтган йиллардан ибрат олиниб, курсларнинг асосий масалалари юзасидан обзор ва тематик лекциялар, айрим мавзулар бўйича экскурсиялар, группа шаклида ва якка-якка тартибда консультациялар уюштирилмоқда.

Бутун таълим каби якунловчи суҳбатларнинг муваффақиятли ўтиши ҳам пропагандист кадрларга, уларнинг назарий ва методик тайёргарлигига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Партия комитетлари, сиёсий маориф уйлари ва кабинетлари бу соҳада уларга ёрдам беришлари керак. Бунда гап тавсиялар ва методик кўрсатмалар бериш ҳақидагина бормаяпти. Якунловчи машғулотлар ўзига хос хусусиятларга эгадир. Бу хусусиятларни ҳар бир конкрет шароитда ҳисобга олиш муҳимдир. Пропагандистларнинг навбатдаги семинарларида ўқишни якунлаштириш билан боғлиқ бўлган ҳамма масалаларни батафсил муҳокама қилиш, машғулотларни ўтказиш планларини кўриб чиқиш, айрим пропагандистларнинг ҳисоботларини тинглаш, сиёсий ва иқтисодий таълим системасида ўқув йилининг тугалловчи босқичига тайёргарлик тажрибасини ўртоқлашиш зарур.

Бу йил «Пропагандист — самарадорлик ва сифат беш йиллигига» ҳаракати янада кенгайди. Пропагандистларнинг шахсий ижодий планларни тузишлари, уларнинг асослаб берилган муқобил план ва социалистик мажбуриятларни, кишиларнинг меҳнат ғайрати ва ижтимоий активлигини ривожлантириш билан боғлиқ амалий топшириқларни ишлаб чиқишда тингловчиларга ёрдам беришлари лозим. Бу соҳада тўпланган тажрибани пухта анализ қилиш ва умумлаштириш, уни барча пропагандистлар орасига кенг ёйиш керак.

Якунловчи машғулотлар ишчанлик, юксак талабчанлик вазиятида ўтказилиши керак. Бу машғулотларнинг натижаларини партия бюроси ва партия комитетларининг мажлисларида, коммунистларнинг йиғилишларида батафсил анализ қилиш ва кўриб чиқиш лозим. Таълим партия ички ҳаётини активлаштиришга, партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини, тингловчиларнинг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини ошириш, оммавий-сиёсий ишни яхши йўлга қўйишга қай даражада ёрдам берганлигини аниқлаш жуда муҳимдир. Вазифа — сиёсий ва иқтисодий таълимни уюштиришда йўл қўйилган камчилик ва нуқсонларни аниқлаш ҳамда уларни бартараф қилиш учун амалий тадбирларни белгилашдан иборат.

КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXV съезди қарорларини бажаришда оғзаки сиёсий агитациянинг ролини ошириш тўғрисида»ги қарорида агитатор активларини ўқитиш учун партия маорифи системасидан кенг фойдаланиш зарур эканлиги таъкидлаб ўтилди. Сиёсий ахборотчиларнинг семинарлари партия ўқуви олий бўғинининг формаларидан биридир. Шу ўқув йилида семинарларда 400 мингдан зиёд киши, агитколлектив раҳбарларининг семинарларида эса 100 мингдан ортиқ киши шуғулланди. Марксизм-ленинизм асосларини ўрганиш мактабларида агитаторлар ҳам шуғулланди. Бу мактабларнинг кўпида агитация иши меотдикаси ўргатила бошланди.

Партия ташкилотлари агитколлектив раҳбарлари, сиёсий ахборотчилар ва агитаторлар ўқувининг якунларини эътибор билан анализ қилишлари, тўпланган тажрибани умумлаштиришлари, агитаторлар активининг ўқувини такомиллаштириб, унинг савиясини ошириш тадбирларини белгилашлари лозим.

Якунларни кўриб чиқиш янги, 1978—79 ўқув йилида сиёсий таълим ва меҳнаткашларга иқтисодий билим бериш системасида дастлабки, лекин жуда муҳим қадамдир. Янги ўқув йили марксизм-ленинизмнинг асосий принципларини, Маркс, Энгельс, Ленин асарларини, КПСС XXV съездининг қарорларини ва партиянинг бошқа ҳужжатларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг доклад ҳамда нутқларини янада чуқур ўрганиш йили бўлади. СССРнинг янги Конституциясини ўрганиш кенг кўламда уюштирилади. Иқтисодий таълим системасида КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорлари асосида систематик курсларни, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш тажрибасини ўрганиш давом эттирилади.

Буларнинг ҳаммаси партия комитетларидан ва сиёсий маориф уйларидан пропагандист кадрларни тайёрлаш ва қайтадан тайёрлаш, таълим базасини мустаҳкамлаш, методик тавсияларни ва шу сингариларни ишлаб чиқиш соҳасида зўр ғайрат билан иш олиб боришни талаб этади, албатта. Бир қанча партия комитетларининг пропагандистларни тайёрлаш борасидаги иш тажрибаси диққат-эътиборга сазовордир. Масалан, марксизм-ленинизм университетларида «КПССнинг иқтисодий сиёсати», «Партиянинг аграр назарияси ва сиёсатига доир масалалар» каби янги ўқув курслари бўйича пропагандистлар тайёрловчи бўлимларни очиш мақсадга мувофиқдир. Литвадаги марксизм-ленинизм университети ҳузурида бир йиллик махсус бўлим ташкил этилди. Бу бўлимда «Ривожланган социализм конституцияси» курси бўйича пропагандистлар семинарларининг раҳбарлари, консультант — методистлар ва пропагандистлар шуғулланмоқдалар. Университетларнинг идеологик кадрлар тайёрловчи факультетларида янги ўқув йилидан бошлаб лекторлик бўлимларини тузишга киришилади.

Партия ташкилотлари ёз фаслида ғоявий-тарбиявий ишнинг лекция, доклад, сиёсий ахборот, савол-жавоб кечалари, фан ва маданият ходимлари билан, ишлаб чиқариш илғорлари билан айрим мавзуларга бағишланган учрашувларини уюштириш каби синалган формаларидан кенг фойдаланишлари керак. КПСС Марказий Комитетининг «Лекция пропагандасининг аҳволи ва уни яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорида меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг, КПСС XXV съезди қарорларини бажариш, ривожланган социализм имкониятларини рўёбга чиқаришда омманинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратини оширишнинг муҳим воситаси бўлган ижтимоий-сиёсий мавзуларда суҳбат ўтказиш, доклад қилиш ва лекция пропагандасини бутун чоралар билан ривожлантириш тавсия этилади. Пропаганда иши партиянинг сиёсатини, СССРнинг янги Конституциясини, беш йилликнинг учинчи, зарбдор йилида партия ва халқ олдида турган вазифаларни тушунтириш, коммунистларнинг, барча совет кишиларининг куч-ғайратини съезднинг, КПСС Марказий Комитети 1977 йил декабрь Пленумининг қарорларини амалга ошириш йўлидаги курашга сафарбар қилишга қаратилиши лозим.

ЁШЛАРНИНГ МАЪНАВИЙ ВА ИЖОДИЙ КАМОЛОТИ

ЁШЛАРИМИЗНИНГ маънавий камолоти қобилият, истеъдод ва мустақил ижодий изланиш билан узвий боғланган. Ҳосил қилинган билимларни амалиёт билан уйғун ривожлантиришда ҳам шу каби факторлар муҳим ўрин тутади. Ўзбекистон ССР янги Конституцияси лойиҳасида ҳар бир кишининг ўз ижодий куч ва қобилиятини ишга солган ҳолда истиқболга эришуви аниқ-равшан кўрсатилган. Бу борада қилинаётган ишлар ҳақида область халқ маорифи бўлими мудирининг ўринбосари А. Измайлов мухбиримизга қуйидагиларни гапириб берди:

— Ҳаётимизнинг асосий қонунида **ҳар бир кишининг эркин камол топиши коммунистик идеалга мувофиқ ривожланиб бориши таъкидлангани ҳолда давлат «шахснинг ҳар томонлама камол топиши учун реал имкониятларни кенгайтиришни ўз олдига мақсад қилиб қўяди» дейилади.** Бундай ишлар мактабдан ташқари болалар муассасалари орқали ҳам амалга оширилмоқда. Пионерлар уйлари ва саройлари, ёш техниклар ва табиатшунослар станциялари, болалар музика ва спорт мактаблари эндиликда ўғил-қизлар учун чинакам чиниқиш ва маҳорат мактаблари бўлиб қолди.

Ҳозирги кунда областимизда бундай даргоҳлардан юздан ортиғи ишлаб турибди. Уларга 250 минг пионер ва ўқувчи жалб этилган. Олмалиқ шаҳрида жойлашган ёш техниклар станциясининг фаолияти доираси кенгайиб кетди. У ерда ўндан ортиқ тўгарак бор. Машғулотлар техника воситалари билан тўла жиҳозланган кенг ва ёруғ кабинетларда олиб борилмоқда.

Ёш техниклар орасида ўз истеъдодларини намойиш қила олган ўқувчилар талайгина. Уларнинг ижодий ишлари асосида ташкил этилаётган кўргазмаларни катта завқ билан томоша қиласан, киши! Ўқувчилар қўли билан ясалган турли моделлар уларнинг эртанги ижодий парвозидан гувоҳлик бериб турибди.

Техника ижодкорлиги ёш авиамоделчилар, радиоалоқачи ва фотоҳаваскорлар орасида ҳам кенг ривож топди. Энг яхши ишлар республикамиз, қолаверса Иттифоқ миқёсида танилди. Бир неча ўқувчи Москвадаги Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг иштирокчиси бўлди.

Чирчиқдаги пионер ва ўқувчилар саройида ҳам ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Бўстонлиқ ва Тошкент районлари пионерлар уйларида ҳам тўгарак машғулотларига кўпгина ўқувчи қизиқиш билан қатнашмоқда.

Интернационал дўстлик клублари, ёш изтопарлари отрядлари ва турист-ўлкашунослар секциялари болаларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга даъват этилган. Бу даргоҳлар ҳам ёшларни ижодий ишларга актив жалб этиб келаётир.

Суҳбатдошимиз ўқувчиларимизда бадиий дидни шакллантириш ва нафосат туйғусида тарбиялашни кучайтириш борасида қилинаётган ишлар ҳақида ҳам батафсил тўхталди. Айниқса, кейинги йилларда музика ва тасвирий санъатга бўлган қизиқиш янада ортди, дейди у. Бу эса, болаларда бадиий ижод билан яқиндан шуғулланиш учун кенг имкониятлар туғдирмоқда. Масалан, Бекобод шаҳар пионерлар уйида ташкил этилган рақс ансамблини олиб кўрайлик. Дастлаб оддий тўгарак сифатида шаклланган бу коллектив кейинчалик ўзининг бой репертуарини яратди.

Ансамблнинг томошалари доим илиқ қарши олинади. Ёш санъаткорлар Болгария Халқ Республикасига ҳам гастролга бориб келдилар.

Ёш томошабинлар эътиборини ўзига тортган Ангрен болалар ҳаваскорлик цирки чаққонлик, истеъдод ва маҳорат мактабига айланиб қолди. Чирчиқ, Олмалиқ шаҳарлари ва Орджоникидзе районни музика мактаблари фаолияти ҳақида ҳам шундай ижобий гапларни айтиш мумкин.

Ёшларнинг мустақил ижодий парвозлари Ўзбекистон ССР янги Конституцияси лойиҳасининг 20-моддасида ифодаланган: **«Ҳар бир кишининг эркин камол топиши ҳамманинг эркин камол топиши шартидир»** деган коммунистик идеалга жуда мос тушади. Бундан кўриниб турибдики, мактабдан ташқари олиб борилаётган тарбиявий ишлар ўқувчилар мустақиллиги билан узвий боғланган. **Шундай экан, лойиҳанинг 25-моддасидаги «Ўзбекистон ССРда халқ маорифининг ягона системаси ...ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашга маънавий...» сатрлардан сўнг «мустақил ижоди», деган иборани қўшиб қўйиш ва бу жумлани «маънавий, мустақил ижодий ва жисмоний жиҳатдан камол топтиришга хизмат қилади...» деб давом эттириш мақсадга мувофиқдир.** Зотан, халқ маорифи системаси ана шундай таълим-тарбиявий ишларни ҳам ўз ичига олади.

А. АЛИЕВ.

ТАКЛИФ ҚИЛАМАН

Ўзбекистон ССР Конституцияси лойиҳасининг 39-моддасида **«Колхозчилар иш вақтининг ва дам олиш вақтининг муддатини колхозлар белгилайди»,** деган сатрлар бор. Шу жумлага конкретлик киритилиши керак. Колхоз—бу катта ташкилот. Ундаги барча ташкилий ишларни асосан правление ҳал этади. Шунинг учун ҳам юқоридаги жумлани «Колхозчилар иш вақтининг ва дам олиш вақтининг муддатини ҳар бир колхознинг ички шароитига қараб колхоз правлениеси ҳал этади» деб ўзгартилишини истардим.

Лойиҳанинг 42-моддасида «Ўзбекистон ССР гражданлари уйли-жойли бўлиш ҳуқуқига эгадирлар. Бу ҳуқуқ.... шунингдек, квартира ва коммунал хизмат ҳақининг камлиги билан таъминланади», дейилади. Менимча, шу сатрлардаги «камлиги билан» сўзларини «камайтириб бориш билан» деб ўзгартиш керак. Чунки, республикамиз ва умуман, давлатимиз экономикасининг мустаҳкамланиши натижасида аҳолига кўрсатилаётган хизматлар арзонлашиб боради. Бу ўз-ўзидан квартира учун тўланадиган ҳақни ҳам камайтириб боради.

Тоир МАНСУРОВ,
Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхози.

КЎРКАМ ДАЛАЛАР

Суратларда: (юқоридан пастга) кекса соҳибкор Жўра ота Ҳошимов ўғли Ҳоживой билан ток тарамоқда. Бригадир Носир Қаюмов тракторчи Акмал Ваҳобов билан. Пиёзни культивация қилиш пайти. Илғор колхозчи Рихсивой Бобоев. Плёнка тагида бодринг пайкаллари.

А. Абалян фотолари.

Деҳқон — элга ризқ-рўз улашувчи инсон. У йил ўн икки ой тиним билмайди. Айниқса, баҳор келиши билан бир иши икки бўлади. Тадбиркор, узоқни кўзлаб меҳнат қиладиган деҳқонлар бундай кунларда ҳам сира шошиб қолмайдилар. Агротехникага онд ҳар бир тадбирни пухта ўйлаб, амалга ошириб мўл ҳосил учун пухта замин яратадилар.

Калинин районидаги Калинин номли колхоз сабзавоткорлари, боғбонлари иши билан танишар эканмиз, ана шундай хулосага келдик. Улар КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Мактубига жавобан ўнинчи беш йилликнинг зарбдор йилида эл дастурхонига мўл-кўл сабзавот етказиб бериш учун курашмоқдалар.

— Бу йил, — дейди колхоз партия ташкилотининг секретари Карим Тошев, — ҳар гектаридан 290 центнердан сабзавот, 160 центнердан картошка ҳосили олишга аҳд қилганмиз. Далаларда ана шу юксак мажбуриятга яраша иш бораётир.

Мана, колхознинг ўртоқ Ҳайитбой Қорабоев бошлиқ бригадаси пайкаллари.

Ҳар йили мусобақада мукофотли ўринни олиб келаётган бу бригада 49 гектар ерда деҳқончилик қилмоқда. Экин майдонлари кузда сифатли шудгор қилиниб, ўғитга тўйдириб қўйилган эди. Кўклам келиши биланоқ, эртаки сабзавот экиш бошлаб юборилди. 5 гектар ерга экиб қўйилган карам биринчи чопиқдан чиқди. Ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил олинади. Саримсоқ пиёз, август пиёзи барра бўлиб ўсиб ётибди. Бу экинлар ҳам биринчи ишловдан чиқарилиб, ўтдан тозалаб қўйилди. Бундан ташқари 5 гектар ерга эртаки картошка экилган. Ҳар гектаридан 16 тоннадан ҳосил олиш учун кураш бормоқда.

Ҳайитбой ака тадбиркор, синчков, янгиликка қизиқувчи деҳқонлардан. У ўтган йили плёнка тагида бодринг етиштириб, мўл ҳосил ҳамда мўмай даромад олишга эришган эди. Бу йил ҳам 2 гектардан ортиқ майдонда плёнка тагига экилган бодринг ниҳоллари кўзга ташланиб қолди. Бригаданинг Рихсивой Бобоев, Сайфулла Назиров, Тоживой Эгамбердиев, Маҳмуд Ибодов, Карима Аҳмедова сингари азамат деҳқонлари кундалик топшириқни доимо ортиғи билан бажариб келмоқдалар. Улар айни кунларда помидор экиш учун ажратилган экин майдонларини тайёрламоқдалар. Уватлар текисланиб, ерга ер қўшилаётир.

Колхозда илғор бригадалар ҳақида гап кетганда Носир Қаюмовни ҳам ҳурмат билан тилга оладилар.

— Асл деҳқон ўғли, — дейди Карим Тошев, — унинг отаси Назир Қаюмов колхозда бир неча йил бригадир бўлиб ишлаган, уста, омилкор сабзавоткорлардан эди. От босганни той босади, деб шуни айтадилар-да. Ўғли отасининг изидан борди. Қишлоқ хўжалиги институтини муваффақиятли тугатиб, олий маълумотли агроном бўлиб етишди. Бир неча йилдан буён бригадага моҳирлик билан бошчилик қилмоқда.

Биз Носир Қаюмовни йўл чеккасидаги бригадага қарашли омборхона олдида учратдик. Ўрта бўйли, қорачадан келган, гавдасидан куч ёғилиб турган бу йигит аравага супурги уруғи ортаётган колхозчиларга ёрдамлашаётган эди.

— Бу йил, — деди у, — беш гектар ерда янгидан бедазор ташкил қилмоқдамиз. Аввал супурги экиб, ариқ оламиз. 10—12 кундан сўнг эса беда сепамиз. Супургининг соясида беда яхши ўсади. Май ойи охирларида бедани супурги билан қўшиб кўк озуқа учун ўрамиз. Биринчи йили экилган беданинг ҳар гектаридан кам деганда 100 центнердан ҳосил топширамиз.

Бу бригадада ҳам карам, пиёз сингари экинларни культивация қилиш қизғин бормоқда, тракторчи Акмал Ваҳобов, колхозчилардан Тоҳир Раҳимжонов, Аҳмад Расулов ўртоқлар ўзаро мусобақада пешқадамлик қилишмоқда.

Носир Қаюмов колхознинг Ҳамид Каримов бошлиқ бригадаси билан мусобақадош.

— Мусобақа ҳар икки бригаданинг умумий юксалишига катта ёрдам бермоқда, — деди у. — Мен, айниқса, Каримов бригадасидан кўп нарсаларни ўргандим. Хусусан, улар плёнка тагида бодринг етиштириш агротехникасини жуда яхши ўзлаштириб олишган.

Колхозда боғдорчилик соҳасида қилинаётган ишлар ҳам ибратлидир. Ҳар йили мева ва узумдан мўл ҳосил етиштирилмоқда. Бунда Ҳамид Каримов бошлиқ бригаданинг Жўра ота Ҳошимов сингари кекса боғбонлари хизмати катта бўлмоқда.

Ана, Жўра ота Ҳошимов ўз ўғиллари Тоживой, Ҳоживойлар билан биргаликда ток очиб, симбағазларга бойлашмоқда.

— Тупроққа кўмилган токни эрта очган маъқул, — дейди Жўра ота. — Симбағазга бойлаб қўйсангиз куртаги қотиб яхши бўлади. Кунлар исиши билан барг чиқариб, шўралайди. Агар кеч очсангиз кўкариб, куртаклари оқариб қолган бўлади. Сўнг бундай куртаклар офтоб тиғига бардош беролмай қуриб қолиши мумкин.

Жўра ота соҳибкорликда катта тажрибага эга. У ҳар йили ўзи кўплаб қаламчалар тайёрлаб токзорларни кенгайтиради.

— Кузда тайёрлаб қўйган қаламчаларни баҳорда экишнинг ҳам ўз йўли бор, — деди у. Аввал доира қилиб чуқурча тайёрланади. Сўнг ёнбошлаб кўмилади, қаламчанинг тагига бир тутам хашак солинади. Нега дейсизми?

Маълум вақт ўтгач, хашак чириб, бўшлиқ ҳосил бўлади. Новдаснинг заиг қисмидан чиққан нозик илдизчалар дабдурустдан тупроққа эмас, ана шу бўшлиқ ичига ёйилиб ўсади, тезда ўзини ўнглаб олади.

Колхозда бундай миришкор, ўз ишининг устаси бўлган деҳқонлар кўп. Улар эл дастурхонига мўл-кўл мева, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бериш учун фидокорлик билан меҳнат қилмоқдалар.

Н. РИҲСИЕВ.

ФУРСАТ ҒАНИМАТ

Кўпдан қуён қочиб қутулмас, деб шуни айтадилар-да, ишимиз баракали бўлди. Қисқа вақт ичида ариқ-зовурларни тозалаб, тартибга келтириб қўйдик. Шудгор қилинган ерлардан ғумай, ажриқ, илдизлар териб олиниб чиқариб ташланди. Ер текислаб қўйилди.

Фикретнинг сўзини тракторчи Суяр ака Иброҳимов ҳам қўллаб-қувватлади.

— Экишга шаймиз, — деди у, — сеялкани синаб кўрдик, бехато ишлаяпти. Экишни биринчилар қатори бошлаб, беш кунда тамомлаймиз.

Фикрет Сефершаев бошлиқ бригада аъзолари эллик центнерчилар ташаббусига қўшилишган. Бугун кечагидан, эртага эса бугунгидан унумлироқ меҳнат қилишяпти. Уларнинг бутун фикри-зикри чигитни тупроқнинг ўз намига ундириб олишга қаратилган.

Колхознинг Бахтиёр Қўшназаров, Илёс Худойберганов, Аббос Исмоилов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳам дала ишлари қизғин.

«Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхози деҳқонлари 45 центнерлик маррани кўзламоқдалар. Барча майдонларга чигит кенг қаторлаб экилади. Резерв ва имкониятлардан тўла фойдаланиш тадбирлари амалга оширилмоқда. Ўтган йили колхоз даражасидан кам ҳосил топширган бригадалар ишчан, ташкилотчи, деҳқончиликнинг «сир»ини яхши биладиган кадрлар билан мустаҳкамланди. Правление уларга ҳар томонлама ёрдам бериб турибди. Маҳаллий ўғит тўплашга катта эътибор берилди. Ҳар гектар ерга камида 25 тоннадан ўғит солинади.

Сизот сувлари юза бўлган майдонларнинг мелиоратив аҳволи яхшиланди. Қисқа вақт ичида ўн километрга яқин зовур қазилиб, захкаш ерларнинг суви қочирилди. Чигитни тез ва соз экиб олиш учун барча имкониятлар бор. Чигитни тупроқнинг ўз намига ундириб олинади. Ягана ҳам сифатли ўтказилади. Агар ўтган йили ҳар гектар ерда 120 минг туп кўчат ўстирилган бўлса, бу йил 130 минг тупдан кўчат сақлаб қолиниши таъминланади.

Шунингдек, Охунбобоев номли, Киров номли, Навоий номли колхозларда ҳам дала ишлари жадал бормоқда.

Район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бош инженери Жамолиддин Араббоев «Москва» колхози механизаторлари билан ҳамкорликда чигит экиш билан бир вақтнинг ўзида ерга икки томонлама ўғит солиб кетадиган мослама яратди. Мослама синаб кўрилди. Яхши натижа берди. Бу тадбир ёш ниҳолларнинг тезроқ ўнгланиб олишига ёрдам беради. Ҳозир бу усулни бошқа колхозларда ҳам қўллаш учун амалий ишлар қилинмоқда.

Бир қатор хўжаликлар экишни бошлаб ҳам юбордилар.

Лекин айрим хўжаликларда ремонтдан чиқарилди, деб рўйхатга олинган тракторлар текшириб кўрилганда анчагина камчиликлари мавжуд эканлиги аниқланди. Собир Раҳимов номли колхозда шундай аҳвол рўй берди. Бу ерда техника ремонти чўзилиб кетди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти маҳаллий ўғит тўплаш, далага ташиб чиқариш ишини назорат қилмаяпти. Ер тўйдирилмаса 35 центнерлик марра қоғозда қолаверади-ку? Карл Маркс номли колхоз, «Янгиобод» совхозида ҳам ана шундай хунук фактларга дуч келдик.

Кўклам — меҳнат билан кўркам. У вақтни кутмайди. Барча ишчи кучлари, техника ишга тўла сафарбар этилиши керак. Фурсат ғанимат!

М. ҒОЗИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.
Чиноз райони.

Бўстонлиқ районидаги «Хўжакент» совхозининг 3-бўлими соҳибкорлари токларни механизмлар ёрдамида очишни қизитиб юбордилар. Бу ишда хўжаликнинг У. Раззоқов, О. Туйлибоев сингари механизаторлари алоҳида намуна кўрсатаётирлар. Улар кундалик иш нормаларини 140—150 процент бажаришмоқда. Суратда: хўжалик далаларида токларни очиш пайти.

В. Портнов фотоси.

ЧЎПОННИНГ АҲДИ

«ГУЛИСТОН» колхозининг бош қўйчивони Қўчқор ота Ортиқбоев ўнинчи беш йилликнинг зарбдор учинчи йилида 350 бош совлиқнинг ҳар юз бошидан 110 тадан соғлом қўзи олишга аҳд қилган. Қўчқор ота Ортиқбоев қўйларни қишдан бетлофат олиб чиқиб, қўзилар сонини йил охиригача 415 бошга етказиш учун курашмоқда.

О. ИЗЗАТУЛЛАЕВ,
Пискент район «Меҳнат байроғи» газетасининг ходими.

Холиданинг ҳиммати

ҲОЛИДА тракторини гаражга киритиб, у ер—бу ерини синчиклаб кўрди-да, бўлим идорасига томон юрди. Идорада бўлим бошлиғи Аҳмадали Қурбонов билан комсомол ташкилотининг секретари Назарали Худойбердиевлар ўтиришган экан. Аҳмадали ака уни кўриб чеҳраси ёришиб кетди:

— Энди кўнглинг жойига тушгандир. Ҳар гектар ерга 30—35 тоннадан маҳаллий ўғит чиқарилди-я!

— Биласизми, тўғон бошида анча жойдаги ариқлар номигагина тозалаб кетилибди. Ахир бу ишни ҳозир оби-тобига етказиб қўймасак, айни долзарб паллада қийналиб қоламиз.

— Айтдим-а, — Аҳмадали ака ҳеч тинчимас экансанда дегандай Ҳолидага қаради. — Бўпти, эртагаёқ тўғрилаймиз. Ишчиларга ўзинг бош бўласан.

...Ёз кунлари эди. Маккажўхори чопиғи тугалланиб, биринчи сув берилгандан сўнг, Ҳолида экинга иккинчи парваришни бошлаб юборди. Бу иш уч кундаёқ тугалланди. Комсомоллар ўзгача ғайрат, шижоат билан меҳнат қилдилар. Шундан кейин Ҳолида шаҳд билан идорага кириб келди.

— Бизга ўғит керак.

— Ўғит йўқ, — бўлим бошлиғи унинг гапини кесди. — Озгина қолган, помидорга, карамга ишлатамиз.

— Ахир биз ҳали нормадаги ўғитнинг учдан бирини ҳам олганимиз йўқ-ку!

— Илożимиз йўқ, қизим,— бироз юмшади Аҳмадали ака, — ахир бошқа экинлар ҳам бор.

Ҳолида эндигина йигирма баҳорни қаршилаяпти. У ўрта мактабни тугаллагач, механизаторликни ўрганди. Уч йилдирки, далада ёш дўстлари билан меҳнат қилаяпти. Ўтган йили уни маккажўхоричилик комсомол ёшлар бригадасига бошлиқ қилиб тайинлашди. Ҳолида изланди, билмаганларини тажрибали деҳқонлардан сўраб ўрганди. Меҳнатлари зое кетмади.

Яқинда бир группа ўзбекистонлик ёш илғорлар революция бешиги Ленинградга бориб келишди. Улар Социалистик мусобақа ғолиблари. Тарихий «Аврора» крейсери ёнида суратга тушиш шарафига муяссар бўлишди. Улар орасида маккажўхорикор Ҳолида Абдураимова ҳам бор эди.

Ҳолида узоқ сафардан янги куч-ғайрат билан қайтиб келди. Келди-ю, яна далаларига отланди. Далалар файзли. Баҳор нафаси уфуриб турибди. Мана шу далалар, сидқидилдан қилинган меҳнат унга бахт-саодат инъом этмоқда.

Н. АБДУРАСУЛОВ,
О. ХУШНАЗАРОВ.

МАҲСУЛДОРЛИК МАНБАЛАРИ

ЧОРВАДОРЛАРНИНГ ШУ КУНЛАРДАГИ ВАЗИФАЛАРИ

Тошкент область меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Мактубига жавобан 1978 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш юзасидан оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар. Жумладан, область чорвадорлари 140 минг тонна сут ва 36 минг тонна гўшт (тирик вазнда) етиштиришлари керак. Бунинг учун ҳар бош сигирдан соғиб олинадиган сут миқдорини камида 3160 килограммга, гўштга топшириладиган қорамолларнинг ўртача тирик вазнини 405 килограммга, қўй ва эчкиларни эса 50 килограммга етказиш кўзда тутилган.

Бу масъулиятли вазифани шараф билан бажариш кўп жиҳатдан чорва қишлови якунланиб, жамғарилган ем-хашак базаси анча камайиб қолган ва ёзги мавсумга ўтишга тайёргарлик кўрилаётган ҳозирги даврда чорва молларини тўйимли озиқлантириш ва яхши парвариш қилинишига боғлиқдир.

Ҳозирги давр чорвачиликда яна шу билан характерлики, қорамол фермаларида бўғоз ва бузоқлаган сигир, ғунажинлар йилнинг бошқа фаслларига нисбатан анча кўп бўлиб, сут етиштиришни кўпайтиришнинг асосий ҳал этувчи даври ҳисобланади. Демак, шу кунларда бўғоз ва соғин сигирларни, ёш бузоқларни, совлиқ ва қўзиларни боқиш ва парвариш қилишни илмий асосланган технология асосида олиб бориш зарур. Бу масала яна шу билан муҳимки, қишловнинг якунловчи даврида чорва молларининг организмида тўйимли моддалар, витаминлар ва минерал элементлар запаси камаяди. Мол озиб кетади, турли касалликларга чалинади ва маҳсулдорлиги пасайиб, маҳсулот сифати талабга жавоб бермай қолиши мумкин.

Молларни тўйимли озиқлантириш хўжаликда мавжуд бўлган озуқаларнинг сифатига боғлиқ. Масалан, пичан, сенаж, силос ва бошқа озуқалар 6—8 ой мобайнида сақланганлиги натижасида намлик, иссиқ ва совуқлик таъсирида таркибидаги ҳаётий муҳим бўлган оқсил, углевод, ёғ, каротин ва бошқа бир қатор витамин ва минерал моддаларнинг 20—30 проценти нобуд бўлади. Шу сабабли уларни молларга беришдан аввал қайта ишлаш ва тўйимлилигини ошириш ҳозирги озуқа танқислиги даврида муҳим аҳамиятга эга.

Сомон, похол ва бошқа дағал хашакларни майдалаб 6—8 процентли оҳакли эритмада ёки 2—3 процентли ишқор кислота эритмасида 10—15 минут намлаб, сўнгра 40—45 минут давомида фаол буғлаш бу озуқаларнинг тўйимлилигини 2—2.5 бараварга, ҳазм бўлишини эса 20—30 процентга оширади.

Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти «Красний водопад» экспериментал хўжалигида қиш мавсумида сомон, похол, қамиш ва шу каби таркибида клетчатка моддаси кўп бўлган дағал озуқаларни майдалаб, оҳакли сувда намлаб, ҳар 100 килограмм хашак ҳисобига 6-8 килограмм ем ва бошқа минерал моддалар қўшиб буғлаш ҳисобига хушхўрлигини ошириб, соғин сигир ва бўрдоқига боқилаётган молларга берилди. Натижада озуқа исроф бўлмай, соғин сигирлар маҳсулдорлиги ва сутдаги ёғ миқдори ошиб, бўрдоқи моллар тез семирмоқда. Масалан, буғланган озуқа берилган сигирларнинг сути 500 килограммга ва сутнинг ёғи 0,1—0,2 процентга кўпайган.

Шу кунларда сигирлар, бўрдоқига боқилаётган моллар ва қўйлар озуқа рационидаги протеин моддасининг миқдори талаб даражасида эмас. Уни карбамид ҳисобига тўлдириш муҳим аҳамиятга эга. Кунига соғин сигирларга 100—120 грамм, бўрдоқи молларга 100—150 грамм ва катта ёшдаги қўйларга 10—15 грамм миқдорида карбамид бериш мумкин. Бироқ, бу миқдордаги карбамидни бир йўла молларга бериш уларни заҳарлашга олиб келиши мумкин. Шунинг учун миқдорини аста-секин кўпайтириб, 10—12 кун давомида тўла нормага етказиш тавсия этилади. Масалан, сигирга биринчи кун 10 грамм, иккинчи кун 20 грамм карбамид берилади ва шундай қилиб, 10—12 кунда 100—120 граммга етказилади.

Озуқа протеини танқис бўлган ҳозирги шароитда карбамидни юқорида кўрсатилган миқдорда озуқага қўлда аралаштириб бериш ҳам мумкин. Масалан, 100 бош сигирга тўла норма асосида кунига 10 килограмм карбамид бериш керак бўлса, уни 20—30 килограмм сувда эритиб, 1—1,5 тонна силосга ёки 150—200 килограмм емга бир текисда аралаштирилади ва норма асосида молга берилади.

Озуқа рационларида каротин ва бошқа витаминларнинг етарли бўлмаслиги озуқа моддаларнинг ҳазм бўлишини пасайтиради, турли касалликларнинг келиб чиқишига ва маҳсулот таннархининг қимматлашишига олиб келади. Шу сабабли ҳозирги вақтда чорва молларини ҳар 100 килограмм тирик вазн ҳисобига 50—100 интернационал бирлик «А» витамини концентрати билан укол қилиш яхши натижа беради.

Бир ҳужайрали хлорелла сув ўсимлиги чорва молларини каратин ва оқсил моддаси билан таъминлашда катта аҳамиятга эга. Чунки хлорелланинг бир килограмм қуруқ моддасида 1341 миллиграмм каротин ва 425.5 грамм протеин моддаси бўлади. Демак, хўжаликларда мавжуд бўлган хлорелла қурилмаларининг тўхтовсиз ишлаши таъминланса, чорва учун қўшимча арзон каротин ва оқсил манбаига эга бўлинади. Сигир ва бўрдоқи молларга кунига 15—20 литр, бир ёшдан кичик бузоқларга 5—10 литр ва бир ёшдан катталарига эса 10—15 литр хлорелла суспензияси берилса, уларнинг каротин моддасига бўлган эҳтиёжи 50—60 процент таъминланади.

Чорва молларини боқиш ва парвариш қилишда, аввало, сутдан чиқарилган бўғоз сигирларга эътиборни кучайтириш лозим. Сигирнинг кўп ёки оз сут беришидан қатъий назар туғишига 50—60 кун қолганда соғишни тўхтатиб, дам бериш керак. Бу даврда сигир қорнидаги бузоқнинг ўсиш ва ривожланиши учун, ўзининг семириши ва келгуси соғим даври учун етарли миқдорда тўйимли моддалар, витаминлар, минерал элементлар тўплаши зарур.

Тирик вазни 400—450 килограмм, йиллик маҳсулдорлиги 3500—4000 килограмм бўлган бўғоз сигирларга туғишига 50—60 кун қолганда қиш даврида беда пичани, силос, сенаж, омухта ем, лавлаги, ёз даврида эса кўк беда, омухта ем ва бошқа озуқалар бериб боқиш лозим. Рационда 7,5—8 озуқа бирлиги, 1000—1100 грамм ҳазм бўладиган протеин, 80—100 грамм кальций, 55—60 грамм фосфор ва 300—350 миллиграмм каротин бўлса бўғоз сигир организмига фойдали таъсир кўрсатади.

Сигир туғадиган даврида ўрта семизликда бўлса бузоғи соғлом, дуркун ўсади, ўзи эса янги соғим даврида зотига яраша маҳсулдорлик даражасида сут берадиган бўлади. Иккинчи асосий масала сигир туққандан кейин уни тўйимли озуқлантириш ва парвариш қилишдир. Олимларнинг аниқлашларича, сигир бераётган сутнинг 65—70 проценти еган озуқаси ҳисобига, 20—25 процентини зоти ҳисобига ва қолган 10—15 проценти эса тўғри парвариш қилинаётгани ҳисобига етилади.

Янги туққан сигирни 10—15 кун давомида тўлиқ норма асосида боқишга ўтилади. Сўнгра унинг маҳсулдорлигини аниқлаш даври бошланади. Бу даврда сигирга сифатли пичан, ем, лавлаги, сенаж, силос каби озуқалардан алоҳида рацион тузилиб озиқлантирилади. Агар сигирнинг тирик вазни 400—450 килограмм, суткада бераётган сути 14—15 килограмм ва ёғлилиги 3,8—4 процент бўлса, унга бир кунда 13,5—14 озуқа бирлиги, 1500—1540 грамм ҳазм бўладиган протеин, 80—90 грамм ош тузи, 80—95 грамм кальций, 65—70 грамм фосфор ва 500—570 миллиграмм каротин моддаси бериш мақсадга мувофиқдир.

Сигирларни тирик вазни, маҳсулдорлиги ва сутининг қаймоқлилиги даражасига қараб икки группага, яъни кам сут берадиганларини бир томонга ва кўп сут берадиганларни эса иккинчи томонга боғлаб, алоҳида рацион асосида озуқлантириш муҳим аҳамиятга эга. Ҳар бир сигирнинг энг кўп сут бериш қобилиятини аниқлаш учун аванс тариқасида кунига 0,5—1 озуқа бирлиги қўшимча берилиб борилади. Масалан, сигир суткасига 12 озуқа бирлиги қабул қилиб, 11 килограмм сут бераётган бўлса, 13 озуқ бирлиги берилганда сути 12 килограмм бўлди, 16 озуқ бирлиги олганда эса 17 килограмм сут берди, дейлик. Озуқа бирлигини бундан ҳам оширилганда у сутини кўпайтирмади. Демак, шу сигирнинг энг кўп сут бериш қобилияти 17 килограммга тенг экан. Бу ишни тўла амалга ошириш хўжаликдаги мавжуд сигирлардан қўшимча равишда 20—25 процент сут олиш имкониятини беради.

Озуқа рационларини тузишда унинг таркибида ем, ширали ва дағал озуқалар тўғри нисбатда бўлишига эришилса, озуқалардаги тўйимли моддалар, витамин ва минерал элементлар тўлароқ ҳазм бўлади ва танага тўла сингади. Шу сабабли соғин сигирлар рационида ем 25—30 процент, ширали озуқалар 45—50 процент ва дағал озуқалар 20—25 процентни ташкил этиши керак.

Кўпчилик сут-товар фермаларининг мол боқиш ва парвариш қилиш кун тартиби билан танишиб чиқилганда шу нарса маълум бўлди, соғин сигир бир суткада икки марта, яъни эрталаб соат 9—10 ларда ва кеч соат 17—18 ларда озуқлантирилади. Демак, сигирларга соат 17—18 дан то 9—10 гача, яъни 15—16 соат давомида озуқа берилмайди. Бу эса уларнинг сутини камайтириб юборади. Шунинг учун сигирларга кечқурун соат 23—24 оралигида дағал хашак ёки силос бериш зарур. Шунда моллар сутка давомида бир текис берилган озуқани тўла ҳазм қилиб, маҳсулотга айлантириш имкониятига эга бўлади.

Келгусида 4000—5000 килограмм сут берадиган сигир, 17—18 ойлигида 450—500 килограмм тирик вазнга эга бўладиган бўрдоқи мол ёки 2,5—3 ёшида 800—1000 килограмм тирик вазнга эга бўладиган наслли буқалар етиштиришда ёш бузоқларни парвариш қилиш ва тўғри озуқлантиришнинг аҳамияти беҳисоя катта. Чорвачилик саноат асосига кўчирилаётган ҳозирги шароитда бу иш жуда муҳимдир.

Кўп йиллик илмий текширишлар ва илғор хўжаликлар тажрибаси бузоқ боқишни ва парвариш қилишни у туғилгандан кейин эмас, балки у туғилмасдан аввал, она қорнидаги даврдан бошлаш кераклигини кўрсатмоқда.

Бузоқ туғилгандан сўнг биринчи навбатда оғиз сути билан туйдириш муҳимдир. Чунки, оғиз сутида оддий сутга нисбатан озуқ бирлиги 1,5—2 баравар, ҳазм бўладиган протеин 3—3.5 баравар, ёғи 2—2.5 баравар, каротин 5—6 баравар ва минерал моддалар 1,5—2 баравар кўп бўлади. Оғиз сутидан 6—8 кун давомида кунига 6—7 килограмм ичган бузоқ соғлом ўсади, касалликларга деярли чалинмайди ва организмида озуқа моддалар запаси етарли бўлади. Бузоққа 6 ойлик бўлгунга қадар парвариш қилиш бўйича қабул қилинган схемага кўра 210—280 килограмм қаймоқли сут, 400—500 килограмм қаймоғи олинган сут, 208—212 килограмм ем, 350—530 килограмм силос ва илдиз-мева, 270—335 килограмм пичан, 2—2,2 килограмм фосфорли бирикма ва 1,4—1.6 килограмм ош тузи бериш керак. Ана шунда бузоқ 6 ой мобайнида суткасига 700—800 граммдан семиради.

Ҳозирги вақтда қўзилатиш кампанияси қизғин давом этмоқда. Олинган қўзиларнинг нобуд бўлиш-бўлмаслиги, соғлом ва дуркун ўсиши, асосан она совлиқларни тўйимли озиқлантириш ва яхши парвариш қилишга боғлиқ. Шу сабабли совлиқларга кунига 1—1,5 килограмм сифатли пичан, 200—300 грамм ем, шунингдек, 2—3 килограмм ширали озуқалардан бериб бориш уларнинг соғлигини мустаҳкамлайди, семиртиради ва сут маҳсулдорлигини кўпайтиради. Серсут совлиқларнинг қўзилари эса сутдан керакли тўйимли моддаларни олиб, тез ва эркин ўсади. Тирик вазни 45—50 килограмм бўлган совлиқларга бир кунда рацион 1,8—2,2 озуқа бирлиги, 200—230 грамм ҳазм бўладиган протеин, 25—30 грамм кальций, 15—20 грамм фосфор ва 30—50 миллиграмм каротин моддаси бериш лозим.

Ш. АКМАЛХОНОВ,
Ўзбекистон чорвачилик илмий тадқиқот институти директори, қишлоқ хўжалик фанлари доктори, профессор.

А. ИСМОИЛОВ,
катта илмий ходим, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

ХАЛҚ ЖАСОРАТИНИНГ ТАСВИРИ

ТАҚРИЗ

Кейинги йиллар ўзбек прозасида меҳнат мавзусининг алоҳида йирик бадиий полотноларда қаламга олинишининг ўзига хос сабаблари бор. Бугунги кунда халқимизнинг бунёдкорлик жасоратини унинг меҳнат зафарларини тасвирлаш учун адабиётнинг кўпгина жанрлари торлик қилиб қоляпти. Натижада бир қанча адибларимиз меҳнат аҳлининг ҳар томонлама мукаммал етук образини яратиш учун йирик прозага мурожаат қилмоқдалар. Бунинг самараси ўлароқ прозамизнинг катта ютуғи сифатида тилга олинаётган «Ғолиблар», «45 кун», «Мерос» каби асарлар майдонга келди. Таниқли адиб Мирмуҳсиннинг «Чотқол йўлбарси» романи ҳам ана шу меҳнат мавзуини ўзига хос бадиий ифода этиши билан ажралиб туради.

Роман ўқилиб ниҳоясига етгач, ёзувчининг номига юборилган мактубларнинг айримларини яна бир бор кўздан кечиришга тўғри келди. Гарчанд мактуб муаллифларининг кўпчилиги бевосита адабиёт аҳли бўлмасада асосан бугунги кунда танқидчилар таъкидлаётган, ёзувчи ва олим билан баҳс қилишга қудрати етгудек китобхонлардан иборатдир. Қолаверса, уларнинг фикр ва мулоҳазаларини фақат роман ҳақидаги таассуротларнинг баёнидан иборат деб бўлмайди. Китобхонлар роман ҳақида мулоҳаза юритишга, таҳлил қилиш ва айрим эътирозларни айтишга интилган. Хуллас, роман шунчаки беиз қолган эмас. Минглаб ўқувчиларнинг руҳига, маънавий дунёсига кириб борган. Асардаги кўпгина характерлар ўзларининг инсоний фазилатлари билан уларга ҳамроҳ бўлиб қолган. Бунинг сабабларини романдаги воқеаларнинг ривожланиш жараёнини, ундаги тўқнашувларни, чинакам олижаноблик билан разилликнинг юзма-юз келиш ҳолатларини кўздан кечирганимизда янада яхшироқ англаб етамиз.

Романдаги воқеалар Чорвоқ водийсидаги катта тўғон қурилиши ҳақида баён қилади. Образлар характери эса ана шу меҳнат жараёнида шаклланади. Қоражон Мингбоев, Амир Равнақ, Шишкин, Қиёмхўжа Ҳазратов, Гулгун, Файзулла Аҳмедович Музаффаров, Милтиқбой Қўйбоқаров образлари мураккаб, тўлақонли образлар сифатида шаклланган деб айтиш мумкин. Энг муҳими адиб бу образлар орқали мана бу гапни айтмоқчиман тарзида иш тутмайди. Ёзувчи ҳаётнинг ўзини, катта меҳнат қилаётган ҳаётни тасвирлайди. Натижада ҳар бир образ ўзининг фазилатлари ва олижанобликлари, ожизликлари ва қабиҳлиги билан шахс сифатида гавдаланади. Айни вақтда бу ҳолат уларга ҳаётийлик бахш этади.

Қоражон Мингбоев ҳаётнинг аччиқ-чучугини кўрган, Улуғ Ватан урушининг суронли йилларида жасорат кўрсатган, кўп қийинчиликлар билан политехника институтини тамомлаган, адашган ва йўлини топган, жамиятимизда учраб турадиган айрим ярамас шахсларнинг иғволари ғолиб келиб азоб чеккан ва яна ўзлигини, қалбининг софлигини, халқи ва юртига бўлган садоқатини кўрсата олишга қодир бўлган шахс. Мана шу катта ва мураккаб йўл асосан халқимизнинг улкан жасорати ва меҳнати туфайли бунёд бўлаётган тўғон қурилиши билан бевосита боғлиқ. Асар воқеаларининг тасвиридан шу нарса кўриниб турибдики, ёзувчи ана шу меҳнат жараёнини яхши ўрганган. Қоражонни характер сифатида шакллантирган жуда кўп воқеалар баёни ва тасвирида буни янада яхшироқ кўриш мумкин.

Қоражон Мингбоев тўғоннинг битта участкасида ишлайдиган оддий инженер. Қолаверса доимо зафар қучаверадиган, тасодифлар орқасида толеи кулиб боққан бир шахс ҳам эмас. Лекин шунга қарамасдан у китобхон қалбида чуқур из қолдиради. Унинг муҳаббатини қозонади. Ёзувчи бу муваффақиятга қаҳрамон фаолиятини фақат ҳаққоний тасвирлаш орқалигина эришади. У ҳаётнинг қарама-қаршиликларига дуч келади. У ўзига рўбарў келган разил одамлар қаршисида енгилади, ҳақиқатнинг ғолиб чиқишига ишонса ҳам иғвонинг вақтинчалик устунлигидан азоб чекади, изтиробда ўртанади, ёлғизликка интилади. У севади, рашк қилади. Назаримизда уни бизга яқинлаштираётган хусусиятлар ана шу ҳолатлар тасвирида ўз ифодасини топган.

Романдаги шоир Амир Равнақ образи Қоражон даражасида, ёзувчининг катта муҳаббати, қалб қўри билан яратилган. Расмий қараганда Амир Равнақнинг тўғон қурилишига алоқаси йўқ. Лекин у катта қалб эгаси бўлган ижодкор сифатида халқ жасорати намоён бўлаётган Чотқол водийсида икки нарсани — меҳнат аҳлининг софлигини ва она юрт табиатининг мусаффолигини кўради. Шоир ижодига ана шу руҳни олиб киради. Шунинг учун ҳам романдаги шоир образи кўпинча тантаналарда минбардан шеър ўқийдиган, учрашувларда сўзамоллик қилиб ҳаммани «қойил» қолдирадиган ясама образлардан фарқ қилади.

Асарда икки оила кенг ва мукаммал тасвирланган. Бири шаҳардаги машҳур олим, академиянинг мухбир аъзоси Файзулла Аҳмедович Музаффаров, иккинчиси Сижжакда яшайдиган оддий меҳнаткаш Милтиқбой Қўйбоқаров оилаларидир. Ҳар икки қаҳрамон— Музаффар Аҳмедович ва Милтиқбой Қуйбоқаровлар қадрдон дўст. Уларнинг дўстлиги Улуғ Ватан уруши жангларида мустаҳкамланган, синалган. Адиб мана шу икки оилани бир-бирига учратиш орқали икки қаҳрамон кечинмаларини, улар оилаларидаги тафовутларни тасвирлайди. Китобхон ана шу тасвирнинг ўзидан катта маъно англайди ва хулоса чиқаришга эришади.

Гулгун образи ҳақида гап кетганда биз унинг ҳаётий чиққанлигини, тоғ қизларига хос бўлган фазилатлар меъёри билан тасвирланганлигини айтишдан кўра у Қоражон образининг мукаммал чиқишида кўпроқ хизмат қилганлигини таъкидлашни истар эдик.

Романдаги Ҳазратов, Санчашбоев Кимсанхон (Обакихон) образлари ҳақида бир қадар ижобий мулоҳазалар айтиш мумкин. Айниқса Ҳазратовнинг разиллиги, шахсий манфаат ва шуҳрат йўлида ҳар қандай қабиҳликдан қайтмаслиги ишонарли тасвирланган. Ҳазратов шунчаки бузғунчи, юлғич шахс эмас. У кўринишда олижаноб, меҳмондўст, олий маълумотли инженер. Қолаверса, мартабали шахслар эътиборини қозонган, Меҳнат Қизил Байроқ орденига сазовор бўлган, халқ манфаати деган сўзни тилидан туширмайдиган шахс. Булар ўта хавфли бўлиб, улар билан курашмоқ ҳам қийин. Негаки бундайларни то ярамас руҳий олами очиб ташланмагунча ёки халқ ва давлат мулкига қилган хиёнати фош бўлмагунча ишдан четлаштириш мумкин эмас. Яхши одамларни эса бундайлар турли иғволар билан ёмон отлиққа чиқариши мумкин. Ичида бунинг ҳеч қандай гуноҳи йўқ эди деб туришади-ю, жазо масаласини овозга қўйганда қаршилар бўлмайди. Қоражон Мингбоевнинг ишдан четлатилиши ҳам Ҳазратовлар характерининг мураккаблиги билан боғлиқдир. Энг муҳими адиб ана шу ниқобли шахслар типини борича тасвирлашга эришган. Афсуски, айрим ўринларда мана шу ҳаётийлик меёрида изчил давом этмайди. Кимсанхон фаолиятининг ижобий якунланиши ўқувчида унга нисбатан бирон муҳаббат ҳиссини уйғотмайди. Айрим ўринларда ёзувчи бу тип образларини сатирик қаҳрамонларга айлантириб қўяди. Қиёмхўжа Миёнхўжаевич Ҳазратов, Ишларбек Санчабошев, Обакихон ва ҳоказо. Ёзувчи ёмон одамларни тузукроқ ном билан аташни лозим кўрмайди. Лекин бу ҳолат адибнинг истагидан қатъий назар табиийлик меъёрига маълум даражада путур етказади.

Асар тили ҳақида гап кетганда биз юқорида таъкидланган қаҳрамонларнинг ҳаётий ва жонли чиқишида адибнинг ҳар бир образнинг ўзига хос сўзлаш усулини яратишга эришганини айтиш мумкин.

Қоражон, Файзулла Аҳмедович, Милтиқбой Қўйбоқаровларни кўз олдимизга келтирганимизда улар жонли бир шахс сифатида гавдаланади. Мисол тариқасида қуйидаги кичик парчани келтириб ўтамиз.

«Шундан сўнг у (Милтиқбой Қуйбоқаров) яна тўриқда қишлоғига қайтди. Йўл-йўлакай Боғистонга тушиб, ошхонада «юзта»ни уриб олди. «Фронтавойларнинг ичмайдигани бўлмайди. Гуноҳимиз шу жиндек оқидан тортамиз. Йигитнинг гули ичади», —дерди мўйловини бураб». Бундай оригинал, бевосита қаҳрамон характерини очишда аҳамиятга молик бўлган мисолларни анчагина келтириш мумкин.

Одатда табиатни она юртнинг бир қисми деб аташади. Адиб асарда она юрт деб аталган табиатни зўр ҳаяжон ва муҳаббат билан тасвирлайди. Юртимизнинг гўзал водийларидан бири бўлган Чотқол манзараси, Бўстонлиқ, Хумсон кўринишлари, Сижжак, Боғистон табиати, хуллас, она юртнинг бу гўзал мўъжизаси ёзувчи қаламида ўзининг бадиий ифодасини топади. Қолаверса, адиб бу гўзал манзаранинг фақат шайдосигина бўлиб қолмайди. Асарда табиатни муҳофаза қилиш билан боғлиқ бўлган бир қанча проблемалар қаламга олинади.

Романда ёзувчи билан баҳс қилишга тўғри келадиган ўринлар, эътироз билдириладиган жойлар ҳам йўқ эмас. Яна Кимсанхон образи ҳақида тўхталишга тўғри келаяпти. Бу образ романда тасвирланаётган воқеалар оқимидан ажралиб қолган. У қаерда иғво ва ёмонлик уруғини сепиш лозим бўлса, шу ерда ҳозиру-нозир бўлади. Қоражон орқасидан шарпадай эргашиб юради. Шаҳарга тушса шаҳарда, иши юришмай қишлоғига кетса у ерда, масъул вазифага тайинланиб Наманганга юборилса Наманганда ҳозир бўлаверади. Натижада унинг қилмишлари, тубанликлари намоён бўлаверади-ю, шахс сифатидаги характери тўла шаклланмайди.

Айрим қаҳрамонлар тасвирида айниқса портрет баёнида қайтариқлар учрайди. Масалан романда ёзувчи Файзулла Аҳмедович портретини бундай тасвирлаган: «У баланд бўйли, барваста одам. Кўзида кўзойнак, бирон одам билан жиддийроқ гаплашганда кўзойнаги тепасидан мўралаб турарди. У, от калла, тепакал одам. Орқа бўйнида қолган жонсиз укпардеккина сочини авайлар, у аввал оқариб, кейин сарғайиб кетган эди». Кўп ўтмай худди шу портрет тасвирини яна қуйидагича баён қилади: «У қирра бурун, кўй кўзлилиги, бурни устидаги «велосипед» кузойнаги билан барчага таниш, муйлови ҳам ўзига ярашиб туради, тепакаллиги, икки қулоғи остида қолган бир парча соч ҳам оқариб сарғиш тортиб кетган». Кўриниб турибдики буларда жиддий тафовут йўқ.

Хуллас таниқли адибимиз машҳур романи орқали меҳнат кишисининг образини яратишда, халқимиз жасоратини бадиий ифода этишда йирик проза тараққиётига муносиб ҳисса қўшди. Шундай экан, бундай асарлар шубҳасиз адабиётимиз ривожида муносиб аҳамият касб этади.

Ёқуб ЯКВАЛХУЖАЕВ.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

КРАСНОДАР. Доннинг ҳосилдорлиги, унинг юксак сифатлилиги ва таъминнинг ошиши селекционерларнинг тинимсиз изланишлари ва меҳнатларига боғлиқ.

Краснодардаги академик П. Лукьяненко номли қишлоқ хўжалиги илмий текшириш институти коллективининг изланишлари мана шу масалаларга қаратилган. Улар ҳозиргача 47 хил янги дон турларини етиштиришди. Шулардан 17 таси кенг миқёсда экилмоқда. Суратларда: қишлоқ хўжалик фанлари кандидати В. Тимофеев ва кичик илмий ходим В. Семёнова теплица хўжалигида.

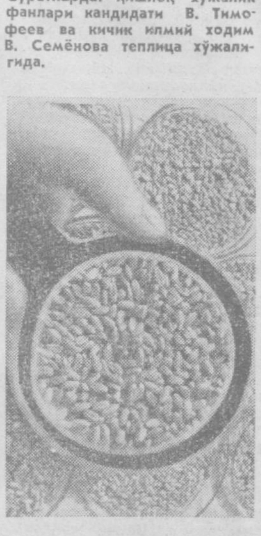

«Краснодарская-46» навли янги кузги буғдой уруғликлари.

Е. Шулепов фотолари. ТАСС фотохроникаси.

ЁЗГИ ФОРМАГА ЎТИШ ТЎҒРИСИДА

Тошкент гарнизони бошлиғининг буйруғига биноан Тошкент гарнизони қўшинларининг шахсий состави 1978 йил 31 мартдан ёзги кийим формасига ўтади.

Реклама ва эълонлар

Урта Осиё темир йўлининг
ТОШКЕНТ ТОВАР СТАНЦИЯСИ
ҚИСҚА МУДДАТЛИ КУРСЛАРГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БУ КУРСЛАРДА ЮК ҚАБУЛ ҚИЛИБ ОЛУВЧИЛАР ТАЙЁРЛАНАДИ.

Уқиш муддати — қисқартирилган программада — 2 ой.

ГРУППАЛАРДА МАШҒУЛОТЛАР 1 АПРЕЛДА, 1 ВА 15 МАЙДА ТОШКЕНТ ТОВАР СТАНЦИЯСИНИНГ ТЕХНИКА КАБИНЕТИДА БОШЛАНАДИ.

8—10-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ 17—30 ЁШДАГИЛАРНИ УҚИШГА ТАКЛИФ ЭТАМИЗ.

Уқиш даврида ойига 52 сўм стипендия тўлаб борилади.

Уқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари шарт: паспорт, ҳарбий билет (мажбурий ҳарбий хизматдагилар учун), меҳнат дафтарчаси (меҳнат стажига эга бўлган), кимнинг қарамоғида турганлиги ҳақида яшаш жойидан справка, 3 та фотосурат (3х4 см. ҳажмида).

Курсларни битирганлар Тошкент товар станциясига ва Тошкент узелининг бошқа станцияларига ишга юбориладилар ҳамда темир-йўлчилар учун яратилган барча имтиёзлардан фойдаланадилар. Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳар, Қуйбишев шоссеси, 13-уй, кадрлар бўлими, ҳар куни (шанба ва якшанбадан ташқари) соат 9.00 дан 18.00 гача ишлайди. Телефонлар: 99-65-69, 99-62-05, 32-45-69, 99-73-03.

«УЗЭЛЕКТРОМОНТАЖ» ихтисослашган трестининг
1-«ЭЛЕКТРОМОНТАЖ» ТОШКЕНТ МОНТАЖ БОШҚАРМАСИ
кучланиш ва ёритиш электр асбоб-ускуналари монтажи бўйича электромонтажчилар тайёрлайдиган
3 ОЙЛИК ИШЧИ КУРСЛАРИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

КУРСЛАРГА ЁШИ 18 ГА ТУЛГАН, 8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ, ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ШАҲАР АТРОФ РАЙОНЛАРИДА ТУРУВЧИ ЭРКАКЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқиш даврида курсантларга ойига 76 сўм стипендия тўлаб борилади. СССР Қуролли Кучлари сафларида хизмат қилиб қайтган кишилар эса ойига 100 сўмдан стипендия оладилар.

УҚИШ ВАҚТИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Уқишни давом эттиришни истаганлар ташкилотнинг йўлланмаси бўйича Тошкент шаҳридаги оталиқдаги техникумнинг кечки ва сиртқи бўлимларига конкурссиз кириб ўқишлари мумкин.

Уқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларнинг бўлиши лозим: ариза, медицина справкаси, 3 та фотосурат (3х4 см. ҳажмида), маълумоти ҳақидаги ҳужжат, турар-жойидан справка, меҳнат дафтарчаси (олдин ишлаганлар учун), паспорт, ҳарбий билет.

КУРСЛАРНИ БИТИРГАНЛАРГА ЭЛЕКТРОМОНТЕР-МОНТАЖЧИ ИХТИСОСИ БЕРИЛАДИ.

Машғулотлар аризаларнинг тушишига қараб бошланади.

АРИЗАЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент-7, Куйбишев районн, Черкасский кўчаси, 26-уй, кадрлар бўлими (1, 4, 18-троллейбусларнинг «ЦСУ» бекати).

Тошкент шаҳар ижроия комитети қошидаги
ТОШКЕНТ ТРАМВАЙ-ТРОЛЛЕЙБУС БОШҚАРМАСИНИНГ
2-ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОСИ
Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда
ТРОЛЛЕЙБУС ҲАЙДОВЧИЛАРИНИ ТАЙЁРЛАЙДИГАН
5 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Қабул қилинганлар ҳар ойда 60 сўмдан стипендия, 50 процент ҳажмида форма кийими ва шаҳар электр транспортидан бепул юриш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, «Чилонзор» массиви, Пионерская кўчаси, 4-уй, кадрлар бўлими.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

КЕСКИНЛИК САҚЛАНИБ ТУРИБДИ

БАЙРУТ. [ТАСС мухбири]. Исроил ҳарбийлари ўз қўшинларини олиб чиқиб кетишни ва БМТ хавфсизлик кенгашининг қарорини бажаришни истамаётганликларидан Ливаннинг жанубидаги вазият ҳамон мушкул ва кескинлигича турибди. Ливан маъмурлари, мамлакатнинг миллий-ватанпарвар кучлари ва Фаластин қаршилик ҳаракати БМТ кучлари миссиясини енгиллаштириш чораларини кўраётганлигига қарамай, Исроил Жанубий Ливан районларидан ўз қўшинларини олиб чиқиб кетишни ҳар хил баҳоналар билан орқага чўзяпти ва ўзининг иттифоқчилари — консерватив кучлар ёрдами билан ўзлари назорат қилиб турган аҳоли пунктлари ва стратегик районларда БМТ кучлари жойлаштирилишига ҳарчанд тўсқинлик қилмоқда. Ҳозирги вақтда Исроил оккупация қилиб турган жанубий Ливан районларида янги «маҳаллий ҳокимият органлари» тузилмоқда, консерваторларнинг милиция отрядлари тузилмоқда, прогрессив кучларга ҳайрихоҳ ёки уларга тарафдор кишиларни топиш мақсадида маҳаллий аҳоли орасида тозалаш ўтказилмоқда. Бу ерда олинаётган хабарларга кўра, Исроил консерватив кучларга атаб Жанубий Ливан районларига қурол-яроғ ва жанговар техника юбора бошлади ҳамда уларнинг позицияларини мустаҳкамлаш мақсадида актив иш олиб бормоқда.

Шу муносабат билан маҳаллий обзорчилар таъкидламоқдаларки, Исроил босиб олган территорияларининг бир қисмидан ўз қўшинларини олиб чиқиб кетган тақдирда ҳам у ўзининг иттифоқчилари —консерватив кучларнинг ёрдами билан шу районларни ўзининг бевосита назоратида қолдиришга уринмоқда.

Ҳар куни Жанубий Ливандан келиб турган хабарларда босқинчилар иғвогарликни тўхтатмай, Литани дарёсининг шимоли ва шарқидаги районларни муттасил тўпга тутаётганликлари айтилади.

А. БОРИСОВ.

ИСРОИЛ қўшинлари Ливаннинг жанубий районларига бостириб кириб бутун 100 километрлик чегара бўйлаб салкам 900 километр Ливан территориясини эгаллаб турибдилар. Отишмалар ва бомбардимонлар натижасида кўплаб тинч аҳоли халок бўлди, уй-жойлар вайронликка учради. Суратда: аҳоли бомбардимон қилинган уйлардан кўчиб кетмоқда.

ЮПИ—ТАСС телефотоси.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● ПАРИЖ. Кўр тошга урилган Американинг қарашли «Амоко кадис» танкеридан оқиб чиқаётган нефть билан Франция Бретань вилояти соҳилининг булғаниши давом этмоқда. Кема омборларида бўлган 220 минг тонна нефтдан 30 минг тоннага яқин нефть қолди.

Ёқилғини тортиб олиш лойиҳасини амалга ошириб бўлмагач, баъзи мутахассислар танкер корпусини портлатишни ва кўтарилувчи тўлқинлар пляжларга келтирувчи қолган нефтни бевосита қирғоқ бўйида насослар билан тортиб олишни таклиф қилмоқдалар. Қирғоқ бўйида қопқора нефть қатламн баъзи жойларда бир метрдан ошиб кетди.

● КУАЛА-ЛУМПУР. Аҳолиси 12,3 миллион кишига борадиган Малайзияда 114 мингдан ошиқ ишсиз борлиги расман рўйхатга олинган. 15 ёшдан 24 ёшгача бўлган йигит-қизлар ишсизларнинг энг кўп сонли группасини ташкил қилади.

● ТРИПОЛИ. Ливиянинг Жабал Ал-Ахдар вилоятида кам ерли деҳқонларга ер участкалари тақсимлаб берилди. Ливияли фаллохларга ер васиқасини топшириш тантанали маросимида Ливия Араб халқ социалистик жамаҳирияси Умумхалқ конгрессининг Бош секретари Муамар Каддафи нутқ сўзлади.

Бош секретарь ғарб пропагандасининг Ливия революцияси ғалабалари обрўсини туширишга қаратилган уйдирмаларига қатъий зарба бериб, Ливия раҳбарлари мамлакатда бошланган прогрессив ўзгартишларни давом эттиришга маҳкам бел боғлаганликларини таъкидлади.

Муамар Каддафи Ливиянинг ташқи сиёсий фаолиятига тўхталиб, мамлакат халқаро майдонда Яқин Шарқ можаросини аввалгидек одилона бартараф этиш учун, Фаластин араб халқининг қонуний миллий ҳуқуқларини қўллаб-қувватлаб империализм, сионизм ва региондаги ички араб реакцияси кучларининг кирдикорларига қарши курашаверади, деди. (ТАСС).

ОҚ ХАЛАТЛИ ХАШАРЧИЛАР

Кўкаламзор — инсон саломатлиги учун муҳим омиллардан бири эканлиги ҳаммага маълум. Шу жиҳатдан ҳам бу ишнинг медицина муассасаларида яхши йўлга қўйилиши ва зўр активлик билан ўтказилиши алоҳида аҳамият касб этади. 10-шаҳар касалхонасининг шифокорлари, ҳамширалари ва барча коллективи буни яхши тушунган ҳолда кўкаламзорлаштиришга алоҳида эътибор билан қарамоқда. Шифохона территориясидаги катта майдонни эгаллаган мевали ва манзарали дарахтлар, боғроғлар ёнига янги нав-ниҳоллар ўтказилмоқда, хиёбонлар кенгайтириляпти.

— Бу ишни ҳар шанбаликда актив ташкил этишни мўлжаллаганмиз,—дейди шифохона бош врачи Ғани Ризаев,— Бунинг учун бизнинг катта территориямизда қилинадиган ишлар етарли. Ҳар шанбаликда ариқлар тозаланиб, 100 тупдан мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтказилади. Шунингдек, барча жойда санитария талаблари даражасида озодалик вужудга келтирилади. Ўтган шанбаликда 200 туп атиргул ҳамда 800 туп бир йиллик ниҳоллар ўтқазилди.

М. ЗАРИПОВ.

Спорт

БИРИНЧИ ИМТИҲОН

Ўтган куни «Пахтакор» футболчилари мухлислар олдида биринчи имтиҳондан ўтишди. Командамиз ўтган мавсумдаги составни тўла сақлаб қолди. Фақат ҳимояда Олим Аширов ўрнини катта футболга республикамизда йўлланма олган Равиль Агишев эгаллади. Владимир Макаров майдонга ҳужумчи формасини кийиб тушган бўлсада, ҳимоячилар ва ярим ҳимоячиларга кўмаклашди. Умуман бу футболчи комбинацияларни ташкил этишда, ярим ҳимоячилар ва ҳужумчилар ўртасидаги алоқани мустаҳкамлашда тажрибали ўйинчилардан эканлиги сезилиб турипти.

Киев армиячилари СССР кубогининг 16|1 финал ўйинларини Тошкентда ўтказишга розилиб билдиришиб, биринчи учрашувни майдон эгаси сифатида ўтказдилар.

Ҳали ҳимоячиларнинг ҳам, ҳужумчиларнинг ҳам ўйинларида камчилик сезилиб турибди. Айниқса, учрашувнинг 20-минутидаги ҳимоячиларимизнинг қўпол хатоси кишини ачинтирди. Улар рақибларнинг бир эмас, бир йўла уч ҳужумчисини дарвозабон И. Чечетин билан рўбарў чиқишига имкон очиб бердилар.

Тўғри, мавсум энди бошланяпти. Камчиликлар бўлиши табиий. Лекин ана шу нуқсонлар қанчалик тез бартараф этилса, шунчалик яхши бўлади.

Пахтакорчиларга ғалаба келтирган иккита тўпни учрашувнинг 26-минутида Владимир Федоров ва 84-минутида Константин Бакановлар киритишди. Эртага «Пахтакор» стадионида командалар такрор учрашадилар. Бу баҳс ғолиби СССР кубогининг ним чорак финалида Тбилисининг «Динамо» командаси билан мусобақалашади.

Биллур соврин учун бошқа шаҳарларда бўлиб ўтган учрашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди: «Спартак» (Москва) — «Нистру» (Кишинёв) — 2:0, АСК (Одесса) — «Днепр» (Днепропетровск) —2:1, АСК (Ростов-Дон) — «Черноморец» — 2:0.

САМБОЧИЛАРИМИЗ МЕДАЛЛАРИ

Боку шаҳрида самбо бўйича X халқаро турнир ниҳоясига етди. Республикамиз спорт шарафини етти самбочи ҳимоя қилди. Буларнинг учтаси медалларга сазовор бўлди. 100 килограммгача полвонлар баҳсида тошкентлик динамочи Александр Долженков биринчи ўринни эгаллади. Унинг командадош дўсти Сасо Гогнадзе ҳам ҳурмат шоҳсупасининг биринчи поғонасига кўтарилди. Ҳар иккала спортчи бу ғалаба билан халқаро классдаги СССР спорт мастери нормативини бажарди. Республикамизнинг яна бир вакили Комил Юсупов иккинчи мукофотли ўринни қўлга киритди. Бу самбочи 62 килограммгача бўлган полвонлар баҳсида мусобақалашди.

ЧИМ УСТИДА ХОККЕЙ

«Қибрай» стадионида республика комсомоли Марказий Комитети мукофоти учун хоккей бўйича аёллар ўртасида Бутуниттифоқ турнири давом этмоқда. Мусобақанинг иккинчи кунида андижонлик хоккейчи қизлар Олмаотанинг спорт маҳорати олий мактаби командасини 2:0 ҳисобида мағлубиятга учратиб, 4 очко билан ягона пешқадам бўлиб олдилар. Тошкентнинг «Университет» хоккейчилари Ленинградскнинг «Енбек» командаси билан бўлган ўйинни натижасиз тугатиб, пенальти бўйича 2:3 ҳисобида ютқазишди.

МАВСУМ ТУГАДИ

Тошкентнинг «Бинокор» хоккейчилари кеча мавсум ўйинларини тугатишди. Сўнгги турда ҳамшаҳарларимиз Челябинскнинг «Металлург» коллективи билан учрашдилар. Биринчи куни ўйинда тошкентликлар 6:2 ҳисобида ғолиб келишди.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — «Флиппер», (бадиий фильм, 5-ва 6-серялар). 10.45 — «Раймонда» балетига ёзилган куйлар. 11.00— «Бу ҳаммаси унинг ҳақида» (бадиий фильм, 5-серия). 12.05 — «Орлёнок». 15.00 — Ҳужжатли фильм. 15.50 — Фильм-концерт. 16.20 — «Қизил галстук» (бадиий фильм). 17.30 — Рассомлар ҳақида ҳикоялар. Б. Кустодиев. 18.00 — «Горнчилар қаердасиз?». 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Жаҳон халқларининг ижоди. 19.15 — «Спортлото». 19.25 — Фан оламида. 19.55 — Концерт. 20.20 — «Бу ҳаммаси унинг ҳақида». (бадиий фильм, 6-серия). 21.30 — «Вақт». 22.00 — «Диққат! йўл!» 22.30 — Кубок эгалари кубоги. «Динамо» (М) — «Аустрия» (Вена). 24.00 — янгиликлар.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Мультфильмлар. 11.50 — «Қувноқ воқеалар». (бадиий фильм). 14.15 — «Ешлик». 14.40 — Кинокўзгудаги ҳаёт. 18.00 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.20 — «Миллионлар ленинча университети». 18.40 — «Ҳаёт каби тирик». 19.10 — «Ахборот». 19.25 — Концерт. 20.10 — «Ахборот». 20.30 — Дўстлик экрани. 21.30 —«Вақт» (Москва). 22.00 — Қўзилатиш кампанияси — масъулиятли давр. 22.15 — «Осилсанг баланд дорга осил». (бадиий фильм, 1-серия).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — Болалар учун фильм. 19.35 — Пойтахт области далаларида. 20.05 —Янгиликлар. 20.25 — Ўқув кўрсатуви. 20.55 — Ҳужжатли фильмлар.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—29|III да **Золушка** (12.00), **Риголетто** (19.00), 30|III да **Улик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак** (12.00), **Аида** (19.00).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—29|III да **Қалби олов** (12.00), **Ганг дарёсининг қизи** (19.30).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 29|III да **Она қизим**, (12.00), **Гулбаҳор қани?** (19.30), 30|III да **Шаҳзода ва етим қиз** (12.00), **Қўлга тушмаган ўғрими?** (19.30).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — ЯНГИ МОСКВА ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ (12, 16, 19.30).

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — **Қасоскор** (катта зал, кундуз ва кечқурун).

Қасоскор — «ЧАЙКА» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (12, 16, 18.30), «МОСКВА» (11, 14, 17, 20.00), «ДРУЖБА» (10, 11, 12.30, 14.30, 16, 17.30, 18.30, 20, 21.00), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (11.15, 13.30, 16, 18.30, 21.00), «НУКУС» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00), «ВОСТОК», «ҚОЗОҒИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Қуролланган ва жуда хавфли — «ЯНГИОБОД» (11, 13, 15, 17, 19, 21.00).

Тақдир — «ТИНЧЛИК» (12.30, 15.30, 18.30, 21.15).

Ун икки стул — «ИСКРА» (19.30).

Бўрондаги олишув — С. РАҲИМОВ номли (11, 13, 15, 17, 19, 21.00).

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41 | Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894

Р. 00268. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Д—2373.